

LUNDS
UNIVERSITET

“Men det finns ju inga ‘i den här
situationen gör vi så här’.”

- *Fältarbetares uppsökande arbete
med ungdomar som är i riskzonen för att hamna i kriminalitet.*

Amanda Shamon

Linn Dahlén

Kandidatuppsats SOPB63

VT23

Antal ord: 14 860

Handledare: Carina Gallo

Examinator: Johan Cronehed

Abstract

Authors: Amanda Shamon & Linn Dahlén

Title: “There is not like ‘in this situation we do like this and in this situation do we do like this’.” - Outreach workers work with at-risk youth

Supervisor: Carina Gallo

Assessor: Johan Cronehed

The aim of this study is to understand how outreach workers work with at-risk youth to reduce the risk for criminal behavior. The study is based on semi-structured interviews with eight outreach workers from different parts of Sweden who all have continuous contact with at-risk youth. The theoretical approaches we used when analyzing our material were Michael Lipsky’s theory of street-level bureaucracy and Michel Foucault’s theories on power. The study found that outreach workers come in contact with youth at-risk through visiting informal places where youth socialize such as parks, school yards, residential areas and sport fields. The study also found that outreach workers said that they do not have a fixed method in how they work with at-risk youth, but rather are flexible in their approach to their job. The outreach workers interviewed have a lot of discretion in their work and therefore their working methods differ. All interviewees said that the relationship with the youth was their most valuable tool for helping them create social change. Lastly, our study found that they see different difficulties in their work, but two common difficulties were the youths' lack of trust for social services as an organization and professional confidentiality between organizational branches within social services, which makes it hard to share information about the youth.

Key words: Outreach work, at-risk youth, working methods outreach work, outreach criminal youth,

Förord

Vi vill börja med att tacka våra respondenter som tagit sig tid att delta i intervjuerna och dela med sig av sina erfarenheter och upplevelser, det hade inte varit möjligt för oss att genomföra denna studie utan er. Tack till vår handledare Carina Gallo som under studiens gång varit ett stort stöd och till hjälp med konstruktiv kritik vilket gett oss möjligheten att slutföra vår studie.

Sist men inte minst, vill vi tacka varandra som har kämpat oss igenom studien genom ett gott samarbete.

Amanda Shamon & Linn Dahlén, 2023.

Innehållsförteckning

Abstract	2
Förord	3
Innehållsförteckning	4
1. Inledning	6
1.1 Problemformulering.....	6
1.2 Syfte.....	7
1.3 Frågeställningar.....	7
1.4 Arbetsfördelning.....	7
2. Kunskapsläge	8
2.1 Litteratursökning	8
2.2 Kontakt med ungdomarna	8
2.2.1 Uppsökande på offentliga platser.....	9
2.2.2 Kontakt genom samverkan.....	9
2.3 Fältarbetarnas arbetsmetoder	10
2.3.1 Varierande arbetsmetoder.....	10
2.3.2 Bygga en relation.....	10
2.3.3 Samverka med andra organisationer.....	11
2.3.4 Slussa ungdomarna vidare till lämpliga aktiviteter.....	11
2.3.5 Anordna egna aktiviteter.....	12
2.4 Svårigheter i arbetet	12
2.4.1 Ungdomarnas negativa syn på socialtjänsten.....	12
2.4.2 Miljön de arbetar inom.....	12
2.4.3 Fältarbetarnas bristande förtroende för huvudorganisationen.....	13
3. Teoretiska utgångspunkter	13
3.1 Gräsrotsbyråkrat av Michael Lipsky.....	14
3.1.2 Kritik mot Lipskys teori om gräsrotsbyråkrater.....	15
3.2 Makt av Michel Foucault.....	15
3.2.1 Övervakning.....	15
3.2.2 Normalisering.....	16
3.2.3 Kritik mot Foucaults maktteorier.....	16
4. Metod	16
4.1 Metodval.....	17
4.2 Urval.....	17
4.3 Genomförande.....	18
4.4 Analysmetod.....	19
4.5 Metodens förtjänster och begränsningar.....	20
4.5.1 Förtjänster.....	20
4.5.2 Begränsningar.....	20

4.6 Metodens tillförlitlighet.....	21
4.7 Etiska överväganden.....	22
5. Resultat och Analys.....	24
5.1 Kontakt med ungdomarna.....	24
5.1.1 Uppsökande fältarbete på offentliga platser.....	24
5.1.2 Kontakt genom samverkan.....	25
5.1.3 Uppsökande via sociala medier.....	28
5.2 Fältarbetarnas arbetsmetoder.....	29
5.2.1 Varierande arbetsmetoder.....	30
5.2.2 Bygga en relation.....	31
5.2.3 Anordna egna aktiviteter.....	33
5.2.4 Stödsamtal.....	34
5.2.5 Arbetsmetod för att komma i kontakt med ungdomar som inte vill samtala.....	35
5.2.6 Kontakta vårdnadshavare.....	36
5.2.7 Samverka med organisationer som ungdomarna kommer i kontakt med.....	38
5.3 Svårigheter i arbetet.....	39
5.3.1 Ungdomarnas negativa syn på socialtjänsten.....	39
5.3.2 Miljön de arbetar inom.....	40
5.3.3 Orosanmälningar.....	41
5.3.4 Sekretess.....	42
6. Avslutande diskussion.....	43
7. Referenslista.....	46
7.1 Tryckta källor.....	46
7.2 Webbsidor.....	48
7.3 Lagrum.....	48
8. Bilaga	
8.1 Informationsbrev.....	49
8.2 Intervjuguide.....	50

1. Inledning

1.1 Problemformulering

År 2021 betalade Socialstyrelsen ut 243,5 miljoner kronor till det brottsförebyggande arbetet med ungdomar eftersom det ses som avgörande för att minska kriminalitet och våld i samhället (Socialstyrelsen 2022a). De brottsförebyggande åtgärderna resulterade bland annat i att kommuner satsade på att arbeta mer uppsökande med barn och ungdomar (ibid).

Att arbeta uppsökande innebär att fältarbetare vistas på platser där ungdomar förväntas uppehålla sig i syfte att skapa social förändring hos dessa ungdomar (Socialstyrelsen 2022b; Andersson 2014 s. 27; Filges et al. 2022 s.4). Det uppsökande arbetet görs framför allt i informella miljöer som torg, parker, bostadsområden och idrottsplatser (Andersson 2014 s. 27; Filges et al. 2022 s.4). Den huvudsakliga målgruppen för fältarbetare i olika kommuner i Sverige är vanligtvis barn och unga som är mellan 12 och 18 år gamla (Socialstyrelsen 2022c).

När fältarbete används som en brottsförebyggande metod är syftet att i ett tidigt skede nå ungdomar som är i riskzonen för att hamna i kriminalitet (Filges et al. 2022, s.1). Forskning har visat att ungdomar i riskzonen för att hamna i kriminalitet delar gemensamma faktorer; att de växer upp i fattigdom, bor i utsatta områden, har problematisk familjesituation, har kontakt med socialtjänsten, har bristande skolresultat, umgås med människor som begår kriminella handlingar och brukar alkohol och narkotika (Catete et al. 2020, s.1; Sonneveld et. al 2020, s.2; Filges et. al. 2022, s.1). Det uppsökande arbetet grundar sig ofta på att fältarbetaren arbetar för att ungdomar ska bli integrerade i samhället under frivilliga former och minska sitt brottsliga beteende (Filges et. al. 2022, s.4; Ngi Sek Yum 2006, s. 472).

Enligt socialtjänstlagen (2001:453) 3 kap. 1§ hör det till socialnämndens uppgifter att “genom uppsökande verksamhet och på annat sätt främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden”. Forskning visar att det skiljer sig åt hur detta uppsökande arbete bedrivs i praktiken (Strike at al. 2004, s. 209; Andersson 2013, s. 174; Roy et al. 2020, s. 984). En fältarbetare måste delvis använda sig av andra arbetsmetoder än socialarbetare som inte arbetar uppsökande, eftersom det finns en avsaknad av professionell auktoritet hos fältarbetarna (Andersson 2013, s. 179). Det blir därför intressant att höra från fältarbetare vilka metoder som används i praktiken.

Andersson (2013) menar att trots att fältarbete länge varit en del av det sociala arbetet finns det inte mycket forskning om uppsökande socialt arbete (Andersson 2013, s.172). Vidare menar Andersson att begreppet knappt hittas i kursböcker på socionomutbildningar i Sverige (ibid). Denna studie bidrar till att fylla denna kunskapslucka genom att öka förståelsen om hur fältarbetare arbetar uppsökande med ungdomar i åldern 12 - 18 år som är i riskzonen för att hamna i kriminalitet och vilka svårigheter de möter i det uppsökande arbetet. Vår studie är relevant för socialt arbete eftersom det enligt socialtjänstlagen är socialnämndens ansvar att arbeta uppsökande samt att förebygga att ungdomar hamnar i kriminalitet.

1.2 Syfte

Syftet med denna uppsats är att förstå hur fältarbetare arbetar uppsökande med ungdomar som är i riskzonen för att hamna i kriminalitet.

1.3 Frågeställningar

- Hur beskriver fältarbetare att de kommer i kontakt med ungdomar som är i riskzonen för kriminalitet?
- Hur beskriver fältarbetare de arbetsmetoder de använder i arbetet med ungdomar som är i riskzonen för kriminalitet?
- Hur beskriver fältarbetare de svårigheter de möter i arbetet med ungdomar i riskzonen för kriminalitet?

1.4 Arbetsfördelning

Samtliga delar av uppsatsen är författade av oss gemensamt. Via videolänk eller genom att sitta fysiskt tillsammans har vi skrivit problemformulering, syfte, frågeställningar, teori, analys och intervjuguide tillsammans. Vid sammanställning av kunskapsläget sökte vi först enskilt efter passande litteratur och sammanställde det sedan gemensamt. Vi genomförde samtliga intervjuer tillsammans och hade i förväg delat upp frågorna rörande våra teman sinsemellan, och båda två hade till uppgift att ställa relevanta följdfrågor. Det insamlade materialet från intervjuerna transkriberades enskilt där en av oss transkriberade två intervjuer och den andra tre intervjuer. Därefter gjorde vi den tematiska tolkningen av materialet gemensamt.

2. Kunskapsläge

I denna del beskriver vi först hur vi funnit tidigare forskning som är relevant för vår studie och de sökord vi använt oss av. Därefter redogör vi för tidigare forskning utifrån våra frågeställningar, vilka är: hur fältarbetare kommer i kontakt med ungdomar i riskzonen för att hamna i kriminalitet, vilka arbetsmetoder de använder sig av och avslutningsvis vilka svårigheter de ser i arbetet med ungdomar som finns i riskzonen för att hamna i kriminalitet.

2.1 Litteratursökning

Vi har valt att rikta in oss på forskning som endast rör fältarbetare eftersom forskningen visar att fältarbetarna själva anser att deras metoder skiljer sig från andra socialarbetare som arbetar med ungdomar som är i riskzonen för att hamna i kriminalitet (Andersson 2013, s. 179). För att hitta relevant forskning har vi i huvudsak använt oss av Lunds universitets databas Lubsearch, men även bibliotekskatalogen Libris. I sökningarna har vi använt oss av följande sökord på engelska: “outreach work”, “outreach programs”, “outreach youth”, “outreach criminal youth”, “at-risk youth”, “social street work”, “criminal youth”, “outreach work collaboration”, “detached youth work”.

På svenska har vi använt följande sökord: “uppsökande socialt arbete”, “fältarbete”, “ungdomskriminalitet”, “unga kriminella”, “riskzonen för kriminalitet”, “unga lagöverträdare”, “fältarbete samverkan”.

Vi har även sökt på forskning som vi hittat i relevanta artiklar och avhandlingars referenslistor.

Vi har hittat både nationell och internationell forskning rörande fältarbetares arbete, där tre av studierna rör fältarbetare som arbetar med olika typer av socialt arbete och resterande studier rör fältarbetare som specifikt arbetar med ungdomar i riskzonen för att hamna i kriminalitet.

2.2 Kontakt med ungdomarna

I tidigare forskning, som vi kommer redogöra för nedan, framkommer det att fältarbetare främst tar kontakt med ungdomar som befinner sig på offentliga platser men kontakt tas även via de samarbetsorganisationer som de samverkar med.

2.2.1 Uppsökande på offentliga platser

Strike (et al. 2004, s. 209) har gjort en internationell studie bestående av 59 semistrukturerade intervjuer med fältarbetare i Kanada i syfte att undersöka den professionella gränsen mellan fältarbetare och målgruppen de arbetar med. I studien framkom det att kontakt oftast tas med ungdomar som befinner sig i offentliga miljöer som bostadsområden och på gator (ibid). Freel (et al. 2022, s.291) har gjort djupgående, semistrukturerade intervjuer med 37 fältarbetare som arbetar uppsökande i USA med syfte att titta hur jobbrelaterade trauman påverkar dem. Fältarbetarna i studien berättade att deras intention är att finnas där ungdomarna finns, och att de ofta arbetar obekväma tider som kvällar, nätter, helger och högtider när ungdomar brukar vistas ute (ibid).

Andersson (2013, s. 172) har gjort en studie som består av fem forskningscirklar med totalt 38 fältarbetare som arbetar i Sverige där de beskrivit sina erfarenheter av sitt arbete. Respondenterna i studien beskriver att en av deras främsta arbetsuppgifter är att initiera kontakt med ungdomarna i offentliga miljöer (ibid). När de samtalar med ungdomar bygger inte samtalet på att ungdomen måste lyssna på dem eller att de har professionell makt (Andersson 2013, s. 179). Som en konsekvens menar respondenterna i studien att de måste vara duktiga på att initiera kontakt med människor (ibid). De lyfte även fram att det krävs att fältarbetaren kan få ungdomen att känna att deras närvaro är motiverad och att det krävs att de har goda kunskaper att uppmuntra till samtal (ibid). En annan metod som används är att de visar sig synliga och inbjudande för att sedan invänta att ungdomen tar kontakt istället (Andersson 2013, s. 179).

2.2.2 Kontakt genom samverkan

Andersson (2014, s. 18) har även gjort en nationell studie med totalt 30 fältarbetare i Göteborg om hur de spenderar sin arbetstid. I studien beskrivs att respondenterna i studien även kommer i kontakt med ungdomar via de organisationer de samarbetar med (Andersson 2014, s. 26). Exempel på organisationer som de har mycket samarbete med är skolor, socialtjänsten, polis och fritidsgårdar (Strike et al. 2004, s. 209; Andersson 2014, s. 26). På skolor har de dels i uppdrag att hålla föredrag, dels arbeta uppsökande genom att vistas i korridorer och uppehållsrum (Andersson 2013, s. 179; Andersson 2014, s. 26)

2.3 Fältarbetarnas arbetsmetoder

Tidigare forskning, enligt nedanstående text, visar att fältarbetare arbetar i flexibla miljöer och på skiftande sätt, därför har de svårt att beskriva några särskilda arbetsmetoder. I forskningen framkommer det att fältarbetare anser att det viktigaste för att kunna påverka en positiv social utveckling hos ungdomarna är att skapa en relation med dem. De arbetar även med att samverka med andra professioner i samhället som ungdomar kommer i kontakt med.

2.3.1 Varierande arbetsmetoder

Forskning visar att fältarbetare har svårt att specificera en exakt arbetsmetod för deras arbete, utan de menar att deras styrka är just att de är flexibla och kan använda sig av varierande metoder beroende på sammanhang (Strike et al. 2004, s. 209; Andersson 2013, s. 174; Roy et al. 2020, s. 984). De beskrivs att deras roll innefattar att ge stöd och utbildning till målgruppen, arbeta krisförebyggande, ge medling och arbeta socialt befrämjande men de har svårt att ge en strikt definition av deras faktiska arbetsmetoder (ibid). Respondenterna i studien menade att de stundtals utför en arbetsmetod och i just den situationen kan den arbetsmetoden ge bra resultat, medan på en annan plats eller en annan dag måste de använda helt andra arbetsmetoder (Strike et al. 2004, s. 213). Vidare beskrevs att de arbetar i hektiska och oförutsedda situationer där de tvingas vara flexibla i sitt arbetssätt (Strike et al. 2004, s. 210). I flera studier beskrev fältarbetarna att styrkan med deras sociala arbete är just flexibiliteten i deras arbetsmetoder och att mötet inte sker på deras premisser (Andersson 2013, s. 174; Roy et al. 2020, s. 984).

2.3.2 Bygga en relation

I tidigare forskning läggs fältarbetarna vikt vid att de måste etablera en relation med målgruppen de arbetar med och de anser att det finns vissa ingredienser som underlättar att skapa en relation. Ngi Sek Yum har gjort en studie bestående av intervjuer med 18 fältarbetare i Hong Kong med syfte att titta hur de använder makt i sitt uppsökande sociala arbete med ungdomar (Ngi Sek Yum 2006, s. 472). Respondenterna i studien ansåg att det inte är möjligt att skapa social förändring hos ungdomarna innan det först skapas en relation (Ngi Sek Yum 2006, s. 473). I Strikes forskning framkom samma resonemang bland respondenterna som uttryckte att för att få ett framgångsrikt fältarbete är det absolut viktigaste en bra relation med ungdomarna (Strike et al. 2004, s. 217).

För att kunna skapa en relation krävs öppenhet, värme, humor och respekt tillsammans med ungdomarna (ibid). En essentiell del i att skapa en relation med ungdomarna anses vara att tona ner maktsituationen och få målgruppen att känna att mötet är avslappnat och informellt (Andersson 2013, s. 179).

Freel et al. (2022) skriver att ofta upprättas relationer mellan ungdomar och fältarbetare som sträcker sig över flera år (Freel et al.2022, s.288). Ofta har fältarbetarna inte endast kontakt med ungdomen utan även ungdomens familj, lärare, fritidsledare, tränare och andra vuxna i ungdomens närliggande miljö (Freel et al.2022, s.294). Många av de som intervjuades i Freel et al. studie berättade att de delar kulturell eller socioekonomisk bakgrund med målgruppen de arbetar med och några av dem hade även ett kriminellt förflutet (Freel et al.2022, s.289). Detta påtalade flera av respondenterna i Freels studie att de såg som en styrka när de ska skapa en relation med ungdomarna (ibid).

2.3.3 Samverka med andra organisationer

Fältarbetares arbetsuppgifter inkluderar att samverka med personal från organisationer som ungdomar kommer i kontakt med. Det har utförts en internationell studie i Kanada bestående av 24 individuella intervjuer och tre fokusgruppsintervjuer med föräldrar, fältarbetare, hälsopersonal, skolpersonal och personal i andra kommunala organisationer med syfte att titta på svårigheter och styrkor i att implementera uppsökande fältarbete (Roy et al. 2020, s. 979). I studien framkom det att nyckeln till att ge bra stöd till familjer var att personal inom andra organisationer hade nära samarbete med fältarbetarna (Roy et al. 2020, s. 984). Professionella inom olika organisationer där alla har kontakt med en familj kan då samverka för att få en samsyn på familjens behov och svårigheter och på så sätt hjälpa dem på bästa sätt. (ibid).

2.3.4 Slussa ungdomarna vidare till lämpliga aktiviteter

Forskning visar att fältarbetares arbetsuppgifter även är att slussa målgruppen vidare till lämpliga aktiviteter (Roy et al. 2020, s. 982). Genom att samverka med många aktörer i samhället kan de hänvisa målgruppen vidare till lämpliga aktiviteter och insatser (Roy et al. 2020, s. 984). Forskning visar att fältarbete i vissa fall kan erbjuda program med drogavvänjning men om ungdomen anses vara i behov av mer omfattande hjälp kan de hänvisas vidare till specialister i området (Strike et al. 2004, s. 217).

2.3.5 Anordna egna aktiviteter

I tidigare forskning framkommer det att fältarbetare emellanåt även anordnar egna aktiviteter. Sonneveld et al. utförde en internationell studie under 12 månader bestående av djupgående intervjuer med fältarbetare i syfte att kartlägga under vilka förutsättningar de bidrar till social utveckling hos ungdomar som är i riskzonen för kriminalitet (Sonneveld et al. 2020, s.2). Studien visar att även om de främst finns i informella sammanhang anordnade de även gruppaktiviteter för ungdomarna i syfte att de skulle få en stark relation till en vuxen förebild och utveckla ungdomarnas självkänsla och ansvarskänsla (Sonneveld et al. 2020, s.4). I andra studier nämns också mer specifika arbetsmetoder som drog avvänjningsprogram, kill- och tjejgrupper, grupper för att träna sociala färdigheter och impuls kontroll samt program för att träna på att behärska sin aggressivitet (Strike et al. 2004, s. 209; Andersson 2014, s. 27).

2.4 Svårigheter i arbetet

Tidigare forskning, som redogörs för nedan, visar att fältarbetarna anser att det finns en rad svårigheter med deras arbete. En vanlig svårighet är att ungdomarna inte vill ha kontakt med dem eftersom ungdomarna har negativ syn på socialtjänsten. En annan svårighet är att de arbetar i en miljö de inte har kontroll över. Det nämns även i tidigare forskning att flera fältarbetare har en ambivalent relation till huvudorganisationen.

2.4.1 Ungdomarnas negativa syn på socialtjänsten

Fältarbetare i Anderssons studie beskrev att en av de största svårigheterna med deras arbete är att initiera kontakt med dem som redan har en negativ syn på dem (Andersson 2013, s. 178). Fältarbetare i Sverige är till största del anställda av Socialtjänsten. Flertalet av respondenterna i Anderssons studie uppgav att de ofta kommer i kontakt med människor som har en negativ syn på och eventuellt även negativa erfarenheter av socialtjänsten, och därför inte vill prata med fältarbetaren (ibid).

2.4.2 Miljön de arbetar inom

Till skillnad från traditionellt socialt arbete har inte fältarbetaren kontroll över miljön där de arbetar (Andersson 2013, s. 172). Andersson skriver att många fältarbetare beskrev att en av de största svårigheterna i deras arbete är att de arbetar inom en miljö där de är besökare och de inte styr omgivningen (Andersson 2013, s. 179). Free et al. beskriver att de ofta befinner sig i farliga miljöer där det kan pågå slagsmål eller där det brukas droger (Free et al. 2022, s.291). I studien, som är gjord i utsatta områden i USA, berättar respondenterna själva att de

känner till flera ungdomar som dött och de vittnar om de traumatiska upplevelser de varit med om under arbetstid (ibid).

2.4.3 Fältarbetarnas bristande förtroende för huvudorganisationen

I tidigare forskning framkommer det att en del fältarbetare saknar förtroende för huvudorganisationen. Strikes skriver att det händer att fältarbetare går från arbetsledningens instruktioner eftersom de anser att de förstår vad de här människorna behöver på ett sätt som inte deras överordnade som inte arbetar ute på fältet gör (Strike et al. 2004, s. 216). I Strikes forskning uppkom det att de ofta inte hade en nära kontakt med ledningen utan arbetade var för sig ute på fältet (Strike et al. 2004, s. 210).

I Anderssons nationella studie var 37 av 38 fältarbetare anställda av socialtjänsten i Sverige men hade samtidigt en ambivalent relation till huvudorganisationen (Andersson 2013, s. 183). De hade kontakt med socialtjänsten för att få arbetsuppgifter, ha möten och ha samverkan med andra delar av socialtjänsten för att skapa bra förutsättningar för målgruppen (ibid). Dock beskrev många sig som motsatsen av en stereotypisk socialarbetare på ett socialkontor som följer manualer och rutiner och är helt oflexibel i sina arbetsmetoder (Andersson 2013, s. 174). Fältarbetarnas bristande förtroende för huvudorganisationen bygger bland annat på att de möter ungdomar som blir föremål för insatser från socialtjänsten och en tid senare möter de samma ungdom igen i samma utsatta situation, vilket gjort att de ifrågasätter en del av insatserna som görs (Andersson 2013, s. 183).

3. Teoretiska utgångspunkter

I detta avsnitt kommer vi redogöra för våra teoretiska utgångspunkter som är gräsrotsbyråkrat av Michael Lipsky och makt av Michel Foucault. Lipsky (2010) definierar en gräsrotsbyråkrat som en professionell anställd inom den offentliga sektorn som har handlingsutrymme och direktkontakt med målgruppen (Lipsky 2010, s.3). En fältarbetare bör därför ses som en gräsrotsbyråkrat. Eftersom Lipskys teori om gräsrotsbyråkrater tittar på professionellas handlingsutrymme blir det relevant att applicera denna teori på vår studie om fältarbetares arbetsmetoder. Vidare blir det relevant att applicera Lipskys syn på gräsrotsbyråkrater som utövar social kontroll på fältarbetares arbete med ungdomar i riskzonen för kriminalitet.

Foucault (2011) ser makt som någonting som existerar i alla relationer (Foucault 2017, s.56). Eftersom ungdomarna inte måste samtala med fältarbetaren blir det därför relevant att se hur makt finns i relationen mellan fältarbetaren och ungdomarna. Vidare blir det lämpligt att applicera Foucaults syn på övervakning och normalisering på fältarbetarnas arbetsmetoder eftersom de observerar ungdomarna i deras informella miljö.

3.1 Gräsrotsbyråkrat av Michael Lipsky

Michael Lipsky gav ut boken *Street Level Bureaucracy Dilemmas of the Individual in Public Service* första gången 1980 (Lipsky 2010. s.xi). Begreppet street level bureaucracy som bland annat översätts som gräsrotsbyråkrat har blivit en diskuterad term i framför allt socialt arbete, men även inom andra professioner (Svensson, Johnsson & Laanemets 2008, s.16).

Lipsky definierar begreppet gräsrotsbyråkrat som en professionell arbetare inom den offentliga sektorn som har ett betydande handlingsutrymme och direktkontakt med klienter (Lipsky 2010. s.3). Exempel på gräsrotsbyråkrater är lärare, polis, domare och socialarbetare (ibid). En gräsrotsbyråkrat utmanas med att både möta målgruppens behov och vara en organisations representant och bedriva samhällsservice, vilket kan ses som ett dilemma (Lipsky 2010. s.4). Eftersom en gräsrotsbyråkrat arbetar med människor förutsätts det att det inte går att reglera arbetet i minsta detalj (Lipsky 2010. s.13). En gräsrotsbyråkrat har lagar, regler, riktlinjer och mål som ska följas och arbetas mot, men insatsen ska utformas beroende på hur situationen ser ut, vilket ger dem ett handlingsutrymme (Lipsky 2010. s.15). Detta handlingsutrymme ger också makt (Lipsky 2010. s.137). Besluten en gräsrotsbyråkrat fattar påverkar människors liv, genom att bland annat ge fördelar, sanktioner eller begränsa möjligheter för klienterna (Lipsky 2010. s.3)

Eftersom resurserna ofta är begränsade för gräsrotsbyråkrater måste arbetet som ska utföras prioriteras (Lipsky 2010. s.37). Den individuella behandlingen som är önskvärd i teorin kan därför inte alltid tillgodoses då det inte är kostnadseffektivt och ekonomiskt rimligt (ibid).

Lipsky menar att en viss typ av social kontroll utövas av gräsrotsbyråkrater (Lipsky 2010. s.11). Det finns vissa värden som ses som bättre, exempelvis ses självförsörjande som eftersträvansvärt och det förväntas att målgruppen också ska dela dessa värden (ibid). Vidare menar Lipsky att gräsrotsbyråkrater förväntar sig att målgruppen ska bete sig på ett visst sätt (ibid).

3.1.2 Kritik mot Lipskys teori om gräsrotsbyråkrater

Tony Evans (2011) har riktat kritik mot Lipskys teori om gräsrotsbyråkrater (Evans 2011, s. 368). Evans menar att Lipskys ifrågasättande av socialarbetarens makt i handlingsutrymmet är viktig, men samtidigt anser han att Lipsky inte tar tillräckligt hänsyn till den professionalism som gräsrotsbyråkrater besitter (Evans 2011, s. 369). Evans argumenterar att gräsrotsbyråkratens val i handlingsutrymmet inte är godtyckligt utan bygger på professionell kunskap (ibid). Evans menar att Lipskys teori kan ha bidragit till den maktförskjutning som gjorts i brittiska välfärdsorganisationer från den individuella socialarbetaren till praxis och dokument som skapats av chefer (Evans 2011, s. 370). Evans menar att ifrågasätta och problematisera gräsrotsbyråkratens handlingsutrymme för mycket, leder till att klienter får en standardiserad lösning och inte en individanpassad (Evans 2011, s. 371).

3.2 Makt av Michel Foucault

Michel Foucault räknas som en av de mest inflytelserika tänkarna inom samhällsvetenskap och hans teorier om makt är bland de mest kända maktteorierna vi har idag (Heikkinen 2022, s.197;210). Foucault tillför bitvis helt nya sätt att se på begreppet makt (Foucault 2017, s.19). Foucault ser inte makt som endast tvång och förbud utan menar att makt är något som existerar i alla relationer (Foucault 2017, s.56). Enligt Foucault ska det inte fokuseras på att någon innehar makt, utan makt ska ses som en växelverkan mellan olika personer där makten är föränderlig (ibid). Enligt Foucault har övervakningen och normaliseringen, som vi beskriver nedan, blivit några av de viktigaste maktredskapen, (Foucault 2017, s.234).

3.2.1 Övervakning

Foucault menar att disciplinära program har förändrats under de senaste 50 åren samt att det blir allt mer fokus på övervakning (Foucault 2017, s.258). Foucault beskriver övervakningen med en metafor av en panopticon (ibid) Panopticon är en cirkelformad byggnad med ett högt torn i mitten där övervakaren finns (ibid). De övervakade befinner sig i den cirkelformade byggnaden och kan således konstant övervakas. Det finns stora fönster i båda byggnader vilket gör att övervakaren hela tiden har översikt över människorna i den cirkelformade byggnaden (ibid). Panopticons syfte är att människorna ska vara medvetna om att de ständigt är övervakade, och kommer därför att bete sig därefter (Foucault 2017, s.254). Övervakaren som innehar makten behöver inte konstant iaktta människorna, de kommer ändå behärska sitt beteende då de lever med en känsla av att vara iakttagna (ibid). Övervakaren är anonym och

finns i okänt antal (Foucault 2017, s.257). Panopticon blir på detta sätt en metafor för maktmekanismer som existerar i samhället (Foucault 2017, s.252). Foucault beskriver att makt framför allt blir synlig genom att underordnade måste lyda makten och att makten ständigt omger de som saknar makt (Foucault 2017, s.56)

3.2.2 Normalisering

Foucault (2017) menar att disciplinär makt kan ses som att det finns en vilja att "dressera" medborgarna, vilket innebär att samhället vill skapa individer som beter sig på ett sätt som bedöms önskvärt (Foucault 2017, s.216). Foucault menar att syftet är att framtvunga homogenitet (Foucault 2017, s.234). När någon avviker från normen kan det behöva korrigeras och personen kan straffas vilket Foucault kallar för mikro bestraffning (Foucault 2017, s.228). Det kan handla om vilket beteende som anses vara tillåtet i lunchrummet på sitt arbete eller hur högt det får pratas på offentliga platser (ibid). Enligt Foucault blir även skolan ett "dressyr verktyg" där elever kan få mikro straff om de inte anpassar sig efter normativiteten (Foucault 2017, s.219).

3.2.3 Kritik mot Foucaults maktteorier

Staf Callewaert har skrivit en artikel om Bourdieus kritik mot Michel Foucaults teorier (Callewaert 2006, s.73). Foucault och Bourdieu levde under samma period och hade personlig kontakt, men nämnde aldrig den andres arbete i sina verk (Callewaert 2006, s.75). Det var inte förrän efter Foucault dog som Bourdieu kritiserade Foucaults teorier och mellan 1992-2002 blev kritiken allt hårdare (ibid).

Callewaert menar att Bourdieus kritik gentemot Foucault handlar om att Foucault pratade om historisk och filosofisk syn på makt, och menar att Foucault själv aldrig påstod att synsättet kunde materialiseras i den riktiga världen (Callewaert 2006, s. 91). Callewaert skriver att Foucault inte hade någon utbildning inom sociologi och var varken någon specialist eller hade utbildning inom socialt arbete, därför är det fel att utan vidare applicera hans teorier inom dessa fält (Callewaert 2006, s. 90).

4. Metod

I denna del kommer vi redogöra för studiens metodval, urval, genomförande och analysmetod samt diskutera metodens förtjänster och begränsningar. Slutligen kommer vi att framföra tillförlitligheten i studien.

4.1 Metodval

Vår studie utgörs av kvalitativa, semistrukturerade intervjuer med åtta fältarbetare som arbetar uppsökande med ungdomar som är i riskzonen för kriminalitet. Bryman menar att utgångspunkten i kvalitativa studier ligger i att förstå informanternas synsätt (Bryman 2018, s.454). Syftet med uppsatsen är att få fram beskrivning av fältarbetares arbete med ungdomar som är i riskzonen för att hamna i kriminalitet, därav bedömer vi att en kvalitativ metod är mest lämplig för vår uppsats.

Ahrne & Svensson (2019) menar att det som skiljer en kvantitativ studie och en kvalitativ studie är att i den kvantitativa studien baseras analysen utifrån kvantifierbara termer (Ahrne & Svensson 2019, s.10). Syftet med en kvantitativ metod är att få fram en skala på hur mycket, hur länge eller hur ofta medan det i en kvalitativ studie läggs fokus på det som sägs och innebörden av det språk som används (ibid).

Eftersom vi vill ge fältarbetarna möjligheten att fritt uttrycka sig anser vi att en semistrukturerad intervjuemetod är mest lämplig (Bryman 2018, s. 569). I linje med detta metodval har vi inför intervjuerna sammanställt en intervjuguide där vi skrivit tre huvudteman som överensstämmer med våra tre frågeställningar och därefter förslag på underteman (se bilaga 8.). Vi är inte bundna till att ställa exakt samma frågor till alla informanter eller i samma ordning (Bryman 2018, s. 563). I semistrukturerade intervjuer lämnas vi även utrymme att ställa följdfrågor och be informanterna utveckla det som är intressant och relevant för vårt syfte (Bryman 2018, s. 569).

4.2 Urval

Då vårt syfte är att undersöka hur fältarbetare arbetar uppsökande med ungdomar som är i riskzonen för kriminalitet har vi valt att intervjua fältarbetare som kontinuerligt träffar dessa ungdomar. För att hitta respondenter som har den kunskap och erfarenhet som behövs för att kunna besvara frågeställningarna har vi använt oss av ett målstyrt urval och aktivt sökt upp fältarbetare med rätt arbetsuppgifter (Bryman 2018, s. 496). Vi använde oss även av ett snöbollsurval där en fältarbetare hänvisade till tre andra inom samma yrkeskategori som kunde vara relevanta för vår studie, eftersom vi hade svårigheter att få tag i tillräckligt många respondenter (Bryman 2018, s. 504).

Vi har valt att ha följande urvalskriterier:

- Fältarbetare som för närvarande är yrkesverksamma i Sverige.
- Fältarbetare som har fysiskt kontakt med och kontinuerligt träffar ungdomar i riskzonen för kriminalitet.
- Fältarbetare som har en anställning via kommunen.

I vårt urval har vi valt att exkludera fältarbetare som arbetar i frivilligorganisationer.

4.3 Genomförande

För att rekrytera deltagare till våra intervjuer började vi med att skriva ett informationsbrev (se bilaga 9.1) och sedan leta efter fältarbetare som ingick i våra urvalskriterier. Fältarbetarnas kontaktuppgifter fick vi tag på via kommunernas webbsidor. Informationsbladet skickades ut via mejl till fältgrupper i flera kommuner runt om i landet och med de som ville ställa upp på intervju bestämdes en tid för möte som passade alla inblandade parter. En länk till videokonferens programmet Zoom skickades ut via mejl för att mötet skulle kunna genomföras så smidigt som möjligt trots avstånd.

Inledningsvis i samtalet presenterades både studiens och intervjuens genomförande. Ett samtycke lämnades muntligt av intervjupersonen och deltagarna fick även information om att deras deltagande var helt frivilligt samt chans att ställa frågor. Vi delade upp de olika temana så att vi hade varsitt ansvarsområde att föra samtalet med frågor, men att den andra av oss kunde flika in och ställa relevanta följdfrågor. På informationsbladet informerade vi om att intervjun skulle pågå mellan 45 och 60 minuter vilket vi förhöll oss till under intervjuens gång. Intervjuerna spelades in för att allt fokus skulle kunna läggas på intervjupersonerna. Enligt Bryman är det en fördel att spela in under intervjuens gång för att intervjun ska kunna flyta på bättre då inte koncentration och fokus läggs på att anteckna (Bryman 2018, s. 578). En annan fördel med att spela in är att vi i efterhand kan gå tillbaka och lyssna på ljudinspelningen vilket underlättar att återge respondenternas svar mer korrekt (ibid).

Vi utförde tre enskilda intervjuer och två gruppintervjuer, där den ena gruppintervjun bestod av två deltagare och den andra bestod av tre deltagare. Anledningen till att vi intervjuade några fältarbetare i grupp, är att de föredrog att göra det. Gruppintervjuerna utfördes på samma sätt och med samma intervjuguide som de enskilda intervjuerna. Conradson (2015) beskriver att en fördel med gruppintervjuer är att det är tidsmässigt effektivt då flera

personers åsikter tas del av vid ett enda tillfälle. Vidare menar Conradson att en fördel är att gruppintervjuer kan leda till att respondenterna börjar diskutera med varandra och påminna varandra vilket skapar en möjlighet för intervjuaren att få en stor förståelse för respondenternas synsätt. Conradsson nämner att en nackdel med gruppintervjuer är att vissa personer tenderar att yttra sig mer än andra och att det då är lätt att missa de andra intervjupersonernas åsikter i samma fråga. En annan nackdel är att det kan uppstå situationer där intervjupersoner inte vågar eller inte vill dela med sig av sina ärliga åsikter inför de andra intervjupersonerna (ibid).

4.4 Analysmetod

När vi analyserade materialet hade vi en abduktiv ansats, vilket kan ses som en blandning mellan induktiv och deduktiv ansats (Bryman 2018, s.478). Våra frågeställningar och vår intervjuguide bygger på tidigare forskning och litteratur om vårt forskningsområde vilket innebär att vi hade en deduktiv ansats (Bryman 2018, s.47). När det gäller hur vi använde våra teorier har vi istället använt oss av en induktiv ansats där vi valde teorier som passade och var applicerbara på det som framkom i vår empiri (Bryman 2018, s.49).

Vi har använt oss av tematisk tolkning av vårt empiriska material (Bryman 2018, s. 705). Bryman (2018, s.707) menar att det är viktigt att lära känna sitt material i sin helhet. Vi började därför med att läsa igenom hela vårt transkriberade material. Vi arbetade därefter med ett tema i taget. Vårt första tema motsvarade vår första frågeställning, det vill säga hur fältarbetare kommer i kontakt med ungdomar i riskzonen för kriminalitet. Vi färgkodade därefter det transkriberade materialet utifrån vår första frågeställning och all text rörande hur de kom i kontakt med ungdomarna strök vi under med gul färg. Bryman beskriver att i en tematisk tolkning ska det letas efter subteman och sedan sätta namn på dessa (ibid). Dessa subteman kom delvis från tidigare forskning och delvis från materialet. Om det framkom i materialet att flera respondenter diskuterade samma sak gjorde vi detta till ett subtema. De subteman vi hittade blev underrubrikerna i vår analys (se exempelvis 5.1.1 Uppsökande fältarbete på offentliga platser och 5.1.2 Kontakt genom samverkan). Vi valde även ut citat som visar respondenternas åsikter på ett tydligt sätt. Slutligen diskuterade vi respondenternas svar utifrån tidigare forskningen (se 2.) samt våra teorier (se 3.) När vi var färdiga med vårt första tema, analyserade vi materialet likadant utifrån vår andra och vår tredje frågeställning.

4.5 Metodens förtjänster och begränsningar

I det här avsnittet i studien kommer vi att först diskutera de förtjänster som finns med vår metod, därefter kommer vi att diskutera de begränsningar som finns samt hur vi bemött dessa begränsningar.

4.5.1 Förtjänster

Förtjänsten med semistrukturerade intervjuer är att vi har möjlighet att få djupare svar genom att ställa öppna frågor samt följdfrågor på det som sagts (Eriksson-Zetterquist och Ahrne 2015, s. 46.). När intervjuer utförs med flera olika intervjupersoner som alla är involverade i samma sociala miljö, ger det en större inblick i vad som råder i den specifika miljön (Eriksson-Zetterquist och Ahrne 2015, s. 57). Vi har valt att avgränsa vår uppsats genom att endast intervjua fältarbetare och på så vis få en tydligare uppfattning om just deras arbete med ungdomar i riskzonen för kriminalitet.

Vi utförde våra intervjuer via videolänk med konferens verktyget Zoom vilket har förtjänsterna att vi inte begränsade oss geografiskt för att hitta intervjupersoner utan gav oss en möjlighet att utföra flera intervjuer runt om i Sverige utan resor som skulle vara tidskrävande (Bryman 2018, s. 593).

4.5.2 Begränsningar

En vanlig kritik mot kvalitativa intervjuer är att resultaten blir subjektiva eftersom de i för hög utsträckning bygger på forskarens egna personliga synpunkter om vad som är intressant eller inte (Bryman 2018, s. 484). Detta har vi försökt motverka genom att låta våra frågeställningar och det som respondenterna lagt vikt vid vara i fokus när vi gjort vår tematiska analys av transkriberingarna (Bryman 2018, s. 705).

En annan begränsning med intervjumetoden är att Eriksson-Zetterquist och Ahrne menar att respondenterna som ställer upp på intervjuer inte alltid är helt uppriktiga i sina svar utan vill framställa sig på ett bättre sätt och det är möjligt att de agerar på ett helt annat sätt i verkligheten (2015, s.78). Detta har vi försökt motverka genom att berätta för respondenterna att vårt syfte är att förstå hur fältarbetare arbetar uppsökande och vilka svårigheter de möter, inte undersöka eller granska respondenternas arbetsetik.

Att utföra intervjuer via videolänk har också begränsningar. Bryman menar att dålig mottagning kan försvåra intervjun och även transkriberingarna (Bryman 2018, s.593). För att

vara på den säkra sidan satt vi vid olika datorer med separata internetuppkopplingar ifall det skulle ske tekniska problem hos den ena personen. Vi var även inför varje intervju förberedda med papper och penna ifall inspelningsfunktionen inte skulle fungera. När vi lyssnade igenom inspelningarna var det vid några tillfällen svårigheter att höra tydligt vad respondenterna svarade. Bryman menar att det är viktigt att vid sådana tillfällen inte gissa vad respondenterna svarat, utan vi har då skrivit (ohörbart) i våra transkriberingar för att återge respondenternas svar så ärligt som möjligt (Bryman 2018, s. 581). I slutet av varje intervju har vi frågat respondenterna om vi kan återkomma med eventuella frågor om vi vill få klargörande på vissa saker, vilket alla svarat ja på. Dessa småord som var ohörbara ansåg vi dock vara så oviktiga i sin helhet att vi inte behövde kontakta respondenterna för att få en ytterligare förklaring.

4.6 Metodens tillförlitlighet

I det här kapitlet kommer studiens tillförlitlighet att redogöras. Bryman (2011) redogör att tillförlitlighet fördelas i fyra olika delkriterier: trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet och möjligheten att styrka och konfirmera.

Trovärdighet är det första kriteriet och innebär att resultaten ska vara trovärdiga genom att forskning utförts på ett korrekt vis och alla regler har följts (Bryman 2011, s. 354). Bryman menar vidare att det är viktigt att använda sig av respondentvalidering så att respondenterna får bekräfta att vi återger deras synsätt på ett korrekt sätt (ibid). Detta har vi på grund av tidsbrist inte haft möjlighet att göra, istället har vi försökt återge respondenternas åsikter så ärligt som möjligt genom att använda en mängd citat.

Överförbarhet är det andra delkriteriet som Bryman beskriver och handlar om huruvida resultatet är överförbart till en annan kontext eller sammanhang (Bryman 2011, s. 355). Vår studie omfattar fem intervjuer med åtta fältarbetare vilket begränsar överförbarheten till andra kontexter (Svensson och Ahrne 2015, s. 27). De fältarbetare vi intervjuat kan inte ses som representativa för alla fältarbetare i Sverige (Bryman 2018, s.484). Svensson och Ahrne menar att vår överförbarhet dock kan stärkas genom att relatera till aktuell forskning som sammanfaller med vårt resultat, vilket vi gör i resultat- och analysdelen (2015, s. 27).

Det tredje kriteriet är *pålitlighet* i studien, vilket innebär att hela vår forskningsprocessen ska redogöras (Bryman 2011, s.355). Vi har försökt uppfylla pålitligheten i studien genom att i

metodavsnitt 4.3 redogöra detaljerat hur genomförandet av studien har utförts, och även lyft fram de problem som uppkommit under studiens gång. Utöver det har vi bifogat vår intervjuguide och informationsbrev för att vara transparenta och på så sätt stärka pålitligheten.

Möjligheten att styrka och konfirmera är det fjärde och sista del kriteriet av tillförlitligheten och menar att forskaren har agerat i god tro och inte låtit sig påverkas av personliga värderingar (Bryman 2011, s.355). Bryman menar samtidigt att det är omöjligt att vara helt objektiv (ibid.). För att uppnå detta kriterium har vi strävat efter att ställa öppna frågor under intervjuerna och låta våra frågeställningar vara i fokus. När vi utförde vår analys av empirin har vi strävat efter att återge respondenternas åsikter så förutsättningslöst som möjligt för att på så sätt få en studie som är mer neutral och mindre objektiv (Svensson & Ahrne 2015, s. 26).

4.7 Etiska överväganden

I det här kapitlet av studien kommer etiska överväganden att tas upp och vi kommer att förklara hur vi uppfyllt informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet.

Syftet med denna uppsats är att förstå hur fältarbetare arbetar uppsökande med ungdomar som är i riskzonen för att hamna i kriminalitet och kommer av den orsaken intervju fältarbetare som arbetar uppsökande med ungdomar. Vi är intresserade av hur respondenten beskriver kontakten med ungdomarna, arbetsmetoder som används i arbetet och även svårigheter som de möter på. Vi är inte intresserade av respondenternas privatliv och anser av den orsaken att en risk för potentiell skada på deltagarna är minimal (Eldén 2020, s. 35). För att uppfylla etiska principer har vi utformat frågorna på så sätt att vi inhämtar relevant information utan att skapa obehag för informanterna (Eldén 2020, s. 102). Exempelvis har vi endast ställt frågor om arbetsmetoder och svårigheter som möts i arbetet och inte trivseln på arbetsplatsen samt hur arbetsplatsen fungerar vilket kan vara känsligt att svara på i en gruppintervju.

Snöbollsurval är vanligt inom kvalitativ forskning och innebär att en informant som deltagit i studien kommer med tips om andra informanter som hen känner och upplever vara potentiella samt kan tänkas ställa upp (Eldén 2021, s.82). Eldén skriver att när denna urvalsmetod används måste de begrunda vad det innebär etiskt och att det är av vikt att forskaren inte

berättar vad andra informanter sagt (ibid). När vi utfört intervjuerna har vi inte delgivit något om vad andra informanter svarat på våra frågor och när vi under en intervju fick frågan “ni har väl intervjuat X” svarade vi undvikande.

Informationskravet innebär att intervjupersonen ska informeras om uppsatsens syfte (Vetenskapsrådet 2002, s.7). Vidare ska intervjupersonen informeras om att deras deltagande är fullständigt frivilligt och att de själva kan välja vilka frågor de vill svara på samt avbryta intervjun eller dra tillbaka sin medverkan när som helst (Eldén 2020, s. 29- 30; Vetenskapsrådet 2002, s.7). Vi har informerat tillfrågade respondenter om detta redan i informationsbrevet (se bilaga 8.) samt har vi börjat varje intervju med att nämna detta ytterligare en gång.

Samtyckeskravet finns för att säkerhetsställa att intervjuerna sker under frivilliga former och det är obligatoriskt att vi inhämtar samtycke från intervjupersonerna (Eldén 2020, s. 29- 30; Vetenskapsrådet 2002, s 9). Eftersom vi utfört intervjuerna via zoom har vi fått muntligt samtycke från intervjupersonerna innan vi börjat ställa våra frågor.

Konfidentialitetskravet innebär att alla de uppgifter som används i en studie ska hanteras så att uppgifter som är etiskt känsliga och identifierbara, anonymiseras. Ingen obehörig person ska kunna ta del av uppgifterna och därför bör de förvaras på en plats som är säker (Vetenskapsrådet 2002, s. 12). Konfidentialitetskravet i denna studie har uppfyllts genom att respondenterna varit anonyma i studien. Ljudfilerna från intervjun har bevarats så att ingen förutom författarna till denna studie har tillgång till materialet. Dessutom kommer materialet från intervjuerna att raderas när uppsatsen är godkänd.

Nyttjandekravet innebär att de uppgifter som samlats in får endast användas till det respondenterna har informerats om och det studien har som avsikt. Uppgifter som inkommer från deltagarna får varken lånas ut eller användas till något annat än den här studien. Samtliga respondenter har svarat att de vill ta del av uppsatsen när den blivit godkänd och kommer att få den skickad till sig. Samtliga deltagare har informerats att uppsatsen kommer att publiceras på Lunds universitets publikationsdatabas och vara tillgänglig för allmänheten (Vetenskapsrådet 2002, s. 14).

5. Resultat och Analys

I denna del kommer vi att redogöra vad som framkommit från våra intervjuer med fältarbetarna. Fem av respondenterna arbetar inom socialtjänsten och tre respondenter arbetar inom kultur- och fritidsförvaltningen. Vi har valt ut citat från samtliga respondenter för att säkerhetsställa att alla får komma till tals. Vi har analyserat detta utifrån våra teoretiska utgångspunkter samt tidigare forskning.

5.1 Kontakt med ungdomarna

Våra resultat visar att fältarbetarna kommer i kontakt med ungdomar i riskzonen för kriminalitet genom uppsökande fältarbete på offentliga platser och via samarbetspartner. Vår studie fann också att fältarbetarna inte arbetar uppsökande på sociala medier trots att ungdomar spenderar mycket tid där.

5.1.1 Uppsökande fältarbete på offentliga platser

Fältarbetarna beskriver att de kommer i kontakt med ungdomarna genom att befinna sig på de platser där ungdomarna befinner sig. Detta framkommer också i bland annat Freel et al. (2022) studie.

Asså vi befinner oss på alla arenor ungdomar befinner sig på. Då pratar vi skola, i föreningar, på gator, torg och allt däremellan. Vi är överallt, förutom i privat miljö då.

- R1

I citatet ser vi att fältarbetarnas arbetsplats varierar mycket och att det viktiga inte är platsen, utan att ungdomar finns där. Fältarbetarna beskriver även att en del av deras arbete inkluderar att veta vart ungdomar finns, så att de kan befinna sig på rätt plats.

... kvällstid är de på skolgården här i denna kommunen. Vi har häng utanför en butik där man hänger mycket, där finns det lite sittplatser. Lite vid stationen. Utanför fritidsgården också. Det är nog där i stort sett.

- R7

I citatet från R7 ser vi att hen har en bra förståelse över var ungdomarna i hans kommun brukar samlas på. Fältarbetarna beskriver att ungdomarna kan vistas på skiftande platser beroende på väderlek och då är det viktigt att de vet vart de platserna är. Några fältarbetare

berättar att de kan få tips att det ska hållas fester och då kan de åka dit och prata med ungdomarna som befinner sig utanför för att kontrollera att stämningen är god. Att kontakt främst tas med ungdomar i offentliga miljöer sammanfaller med Andersson (2013), Strike et al. (2004) Freil et al. (2022) forskning. Lipsky (2010) menar att eftersom en gräsrotsbyråkrat arbetar med människor måste gräsrotsbyråkrater ha handlingsutrymme och i detta fall själv avgöra vart fältarbetaren borde befinna sig och vart den möter flest ungdomar (Lipsky 2010. s.13).

Fältarbetarna beskriver att de samtalar med alla ungdomar de möter.

Vi pratar med alla som är ute, ja de är inte så att vi väljer ut någon specifik utan vi pratar med dem som är ute.

- R 3

Detta innebär att de inte endast samtalar med ungdomar i riskzonen för kriminalitet utan alla typer av ungdomar. Fältarbetarna beskriver att i alla dessa skiftande miljöer finns det ungdomar som är i riskzonen för kriminalitet. Även tidigare forskning visar att det inte finns en specifik plats som ungdomar i riskzonen för kriminalitet vistas på (Freil et al. 2022, s.291; Andersson 2013, s. 179; Strike et al. 2004, s. 209; Andersson 2014, s. 26).

5.1.2 Kontakt genom samverkan

Alla fältarbetare beskriver att de samarbetar med skolor, fritidsgårdar, polisen och socialtjänsten i det närliggande området och genom dessa organisationer kommer de också i kontakt med ungdomar i riskzonen för kriminalitet. Detta sammanfaller med Anderssons studie där fältarbetare i Sverige uppger samma sak (Andersson 2014, s. 14).

Dem är mer mottagliga om dem känner igen oss oavsett vilket sammanhang, det är därför vi ser en viktig del i vårt arbete att vi finns överallt och de ser oss att vi känner deras fritidsledare, vi känner deras fotbollstränare på fritiden, vi känner deras mamma och pappa och u name it liksom och deras lärare liksom. De klart de viktigt för att du kommer inte vilja öppna upp dig för mig om du inte lärt känna mig.

- R1

Samtliga fältarbetare berättar att de spenderar mycket tid med att utföra uppsökande arbete på skolor, vilket sammanfaller med Anderssons studier (Andersson 2013, s. 179; Andersson 2014, s. 26).

Nu blir det motsägelsefullt för jag sa [att ungdomar i riskzonen för kriminalitet har] bristande närvaro i skolan men de är mycket i skolan eller runt skolorna, för dem hänger oftast runt skolmiljön men kanske inte på lektionen.

- R7

Respondent 7s uttalande att ungdomar i riskzonen för kriminalitet ofta har bristande skolnärvaro och bristande skolresultat styrks med tidigare forskning (Catete et al. 2020, s.1; Sonneveld et al. 2020, s.2; Filges et al. 2022 s.1). I citatet ser vi att fältarbetare trots detta möter ungdomar i riskzonen för kriminalitet när de utför fältarbete på skolor, men i skolans informella miljöer som uppehållsrum, korridorer, skolgården och utanför skolgården.

Fältarbetarna beskriver att förutom att arbeta uppsökande på skolor, bjuds de in av skolor för att presentera sin verksamhet, hålla i gruppaktiviteter, delta på föräldramöten eller friluftsdagar som skolan anordnar. På så sätt får också ungdomarna kännedom om fältarbetarna och kan kontakta dem. En fältarbetare beskrev att de kan bli kontaktade av skolor som önskar samtalskontakt till elever.

Det kan vara skolan som ringer och säger att “Ungdomen vill inte gärna ha samtalskontakt på skolan, kan den komma till er?”

- R2

Respondent 2 förklarade att vissa ungdomar inte vill samtala med skolkuratoren på dennes egna skola eftersom de inte vill att någon på skolan ser att de har en samtalskontakt och då kan de kännas enklare att prata med fältarbetaren. Respondenten beskrev även att ungdomar kan få bra kontakt med fältarbetaren när de utför arbete på skolor och att det är anledningen till att ungdomar önskar kontakt med fältarbetarna.

Respondenterna arbetar även uppsökande både utanför och inne på fritidsgårdarna.

Det är väl lite samma sak som i skolan tänker jag. Vi är ju där för att träffa ungdomar, inte för att vara fritidsledare. Det finns ju redan fritidsledare. När vi besöker fritidsgårdarna är det ofta för att träffa ungdomarna. Vi ska ju vara där ungdomar finns och är de på fritidsgården så är vi där och är de utanför så är vi där.

- R5

Vi ser i citatet att de återigen avser att befinna sig där ungdomarna befinner sig. Några fältarbetare beskriver att de har ett väldigt nära samarbete med fritidsgårdarna i kommunen och ofta samtala med personalen på fritidsgårdarna om enskilda ungdomar och dess behov, medan andra beskriver att de endast har kontakt med personalen på fritidsgårdar vid gemensamma möten med andra aktörer.

Samtliga fältarbetare uppgav att de i olika omfattning har samverkans möte med polis, skola och socialtjänst där de diskuterar individuella ungdomar. På frågan om de initierar kontakt med ungdomar utifrån det som framkommer på dessa möten svarar en respondent:

För vi är ganska tydliga med att vi är liksom inga spioner på stan. Det är ändå viktigt att ungdomarna ska känna att de har sin frihet och inte känna att så fort de ser fältarna måste de akta sig för att de vet att vi kollar dem. Däremot kan socialtjänsten eller skolan flagga för ungdomar, och säga så här: "Vi är oroliga för den här ungdomen, är det någon ni möter på på stan kan ni väl försöka få kontakt".

- R2

I citatet ser vi att fältarbetaren resonerar kring vad övervakning kan innebära för ungdomarnas frihet. Detta kan kopplas till Foucaults begrepp panopticon (Foucault 2017, s.258). Foucault menar att ett sätt att disciplinera befolkningen är att de vet att de är övervakade och därför reglerar sitt beteende (ibid). I citatet ovan ser vi att R2 inte vill ha den rollen och inte vill missbruka den makt hen besitter.

Två respondenter i olika kommuner i Sverige berättar att de även kan komma i kontakt med ungdomar genom att socialtjänsten hänvisar ungdomar till att ha samtal med fältarbetare. Detta kan exempelvis röra sig om att det finns en ungdom i riskzonen för kriminalitet, där fältarbetarens uppgift är att samtala med ungdomarna om det destruktiva med en sådan livsstil. När vi frågar fältarbetaren om sådana samtal är frivilliga får vi svaret:

Asså man kan ju aldrig tvinga dem till samtal men det är också att fortsätter dem på de spåret så kanske det blir LVU och liknande, men där är det lite olika. De flesta, är de under 15 så brukar föräldrarna tvinga hit dem.

- R3

I citatet ovan ser vi det komplexa med att å ena sidan allt samtal med fältarbetarna är frivilligt, å andra sidan finns det konsekvenser om ungdomen inte deltar på samtalet. Detta sammanfaller med det Lipsky (2010) menar är social kontroll som utövas av gräsrotsbyråkrater där fältarbetarna försöker tvinga fram ett visst beteende (Lipsky 2010. s.11).

I texterna ovan ser vi att en del fältarbetare kommer i kontakt med ungdomar genom hänvisning från andra aktörer medan andra fältarbetare inte gör det. Enligt Lipsky (2010) har gräsrotsbyråkrater ett stort handlingsutrymme och kan därför själva välja hur de ska utforma sitt arbete (Lipsky 2010. s.3).

5.1.3 Uppsökande via sociala medier

Fältarbetarna uppger att trots att ungdomarna spenderar mycket tid på sociala medier arbetar de inte uppsökande där. I forskningen vi tagit del av har det inte framkommit att sociala medier är en plats som fältarbetare brukar arbeta uppsökande på. Mer än hälften av respondenterna berättar att deras ledning inte vill att de ska finnas på sociala medier.

Vi är ju anställda av socialtjänsten och ska egentligen inte vara på sociala medier men det är vi ju ändå och vår chef vet om det. Vi har Facebook och tänker att det är mer till vårdnadshavare, vi har Instagram och vi har Snapchat.

- R7

Vi har ett instagramkonto. Men det är vad vi har just nu. Vi har försökt starta något Snapchat-konto eller Tiktok och sånt, men kommunjuristen är inte så glad för det.

- R5

I citaten ovan ser vi en vilja hos fältarbetarna men att det är ledningen som sätter stopp för det. I det första citatet ser vi att de till och med startat konton på olika sociala medier plattformar trots att de vet att det är ogillat. Enligt Lipsky (2010) har gräsrotsbyråkrater ett

stort handlingsutrymme på hur de vill utforma sina arbetsätt vilket kan ha lett till att respondenterna tagit sig friheten att skapa dessa konton på sociala medier. I Strike et al. (2004) forskning gick fältarbetarna stundtals från arbetsledningens instruktioner eftersom de ansåg att arbetsledningen saknade kompetensen att förstå målgruppen fullt ut (Strike et al. 2004, s. 216). Det kan vara likadana resonemang som lett till att dessa fältarbetare startat konton på sociala medier.

Fältarbetarna beskriver istället att de ofta delar information om kommande aktiviteter på sociala medier samt publicerar informerande inlägg riktade till vårdnadshavare om vad som pågår i kommunen.

... nu med torrschampoo o så där, att man informerar så att föräldrarna får informationen. Det här är stort nu, tänk på detta, håll lite koll.

- R8

Flera fältarbetare beskriver att precis som det finns möjlighet att kontakta fältarbetare via SMS och ringa, så kan även meddelande skickas via sociala medier.

Men vi är alltid tillgängliga och man kan skicka meddelande till oss, och man får alltid svar därigenom. Ungdomar idag skickar inte mejl, det är bara vi vuxna som gör det.

- R4

Några fältarbetare beskrev att de gärna hade varit mer aktiva på sociala medier, men att tiden inte finns. Lipsky (2010) beskriver att gräsrotsbyråkrater ofta måste prioritera i sitt arbete och att det inte alltid finns möjlighet att utföra allt gräsrotsbyråkraten vill utföra (Lipsky 2010, s.37).

5.2 Fältarbetarnas arbetsmetoder

Resultatet i studien visar att fältarbetare använder sig av olika arbetsmetoder i arbetet med barn och unga som är i riskzonen för att hamna i kriminalitet. Samtliga respondenter menar att någon färdig arbetsmetod inte finns och det viktigaste verktyget är att bygga en relation med ungdomarna. Kontakten med fältarbetarna är frivillig och ibland krävs kreativa arbetsmetoder för att komma i kontakt med ungdomar som inte vill samtala med dem. Ibland måste kontakt tas med vårdnadshavare då ungdomarna inte är myndiga. Vidare framkommer

det att ordna egna aktiviteter och stödsamtal är arbetsmetoder som används av några av respondenterna, men inte av andra. Gemensamt för alla fältarbetare oavsett kommun är att de samverkar med flera andra organisationer.

5.2.1 Varierande arbetsmetoder

Samtliga fältarbetare beskriver att de inte har några färdiga arbetsmetoder eller någon mall som de utgår ifrån i arbetet. Respondenterna beskriver att det är viktigt att känna av situationen som de befinner sig i när de arbetar uppsökande. Detta kan styrkas med Strike et al. (2004), Anderssons (2013) och Roys et al. (2020) studie om att ingen specifik arbetsmetod finns hos fältarbetare.

Jag tänker att vi finns ju tillgängliga för hela kommunen. Sen har vi inte någonting ner skrivit "det här ska vi göra, vi ska vara med på dessa träffarna och dessa träffarna" men föräldramöte till exempel när vi märker på skolor att det är lite stökigt i området kanske och mycket risk för narkotika eller kriminalitet. Så brukar vi ... vara med.

- R4

Vi har varit ute och presenterat oss i alla sjätteklassare i kommunen. Vilka vi är och vad vi kan hjälpa till med osv. Men just en sådan här färdig, nedskriven arbetsmetod. Det har vi nog ingen.

- R5

I de två ovanstående citaten beskriver två fältarbetare vad de tillför i skolans miljö men båda är tydliga med att nämna att ingen specifik eller nedskriven arbetsmetod förekommer i deras arbete. Vi ser att det Lipsky (2010) som menar är utmärkande för gräsrotsbyråkrater, att arbetet ofta inte regleras på detaljnivå, sammanfaller med hur fältarbetarna beskriver sin arbetsmetod (Lipsky 2010. s.13). Lipsky beskriver att det ofta finns riktlinjer och mål som ska arbetas mot men vilka exakta arbetsuppgifter som ska utföras måste gräsrotsbyråkrater själv utforma eller utforma tillsammans med medarbetare (Lipsky 2010. s.15).

Fältarbetaren resonerar kring när de borde kontakta vårdnadshavare och säger därefter.

Jag säger inte att det ena eller det andra är fel, absolut inte. Det är ju också det som är fördelaktigt i det här yrket, du använder dig själv som ett verktyg och det finns

ingenting som är rätt eller fel. Det kan även vara jobbigt för du har ingen mall. Man måste ha fingertoppskänsla vill jag ändå uttrycka

- R1

Fältarbetaren beskriver att denna flexibilitet är en styrka och en tillgång. Detta hittar vi också i tidigare forskning som menar att det är positivt eftersom arbetsmetoder kan anpassas beroende på situation (Strike et al. 2004, s. 209; Andersson 2013, s. 174; Roy et al. 2020, s. 984). Ute på fältet när en gräsrotsbyråkrat arbetar kan instruktioner inte tas med utan de måste själva bedöma hur insatsen ska utformas beroende på hur situationen ser ut (Lipsky 2010, s.15).

5.2.2 Bygga en relation

Enligt fältarbetarna är relationen till ungdomarna en avgörande faktor i arbetet. Samtliga fältarbetare menar att relationen är det främsta och allra viktigaste verktyget som används i det uppsökande arbetet. Detta styrks med Ngi Sek Yums (2006) forskning.

Jag tänker rent spontant att man skulle kunna säga att det som är vårt främsta verktyg är relationsskapande och det är det vi jobbar med.

- R6

Relation tror jag eller jag vet att det är de, alltså relationer tänker jag är det viktigaste i vårt arbete. Att ha så många relationer som möjligt med så många ungdomar som möjligt.

- R8

De två ovanstående respondenterna beskriver betydelsen och vikten av att bygga och ha en god relation i arbetet mellan fältarbetarna och ungdomarna. I den tidigare forskningen menar fältarbetare att relation är något som behövs i arbetet för att det ska vara möjligt att skapa social förändring bland ungdomarna (Ngi Sek Yum 2006, s. 472). Vidare uppkommer det även i Strikes (2004) forskning att för att kunna få ett framgångsrikt fältarbete med ungdomarna är relationen det som spelar mest roll och är absolut viktigast (Strike et al. 2004, s. 217). Eftersom en relation är något som skapas mellan människor är det inte något som i förväg kan göras upp en plan för vilket kan förklara fältarbetares avsaknad av en bestämd arbetsmetod.

Många fältarbetare uppger liknande resonemang att de i början måste kämpa lite extra med att skapa en relation, men när en relation etablerats upplever de att ungdomar ofta samtalar frivilligt eller frivilligt deltar på aktiviteter. En del fältarbetare beskriver att de bjuder på fika de första gångerna för att ungdomen ska vilja komma på samtalet eller aktiviteten.

Är det en ny ungdom och vi vill jättegärna skapa relation är första aktiviteten en rolig aktivitet för att locka med dem. För där bygger man ju upp ett första förtroende och så bygger man ju på det.

- R5

Nu jobbar vi i en liten kommun så vi arbetar mycket med namn så vi tilltalar mycket med namn och där har du vägen in till en relation att du kunna säga hej "namn" istället för "du där i svart" det är en sån otrolig vinst att kunna tilltala med namn och det har vi förmånen att kunna i en liten kommun så det är lite lättare för oss. Men att visa nyfikenhet på dem som person, inte så mycket vad de gör men som person. Mycket humor, det är lite a och o att komma in med lite, lite galet sätt.

- R7

Fältarbetaren utvecklar att en rolig aktivitet i detta sammanhang är att ungdomen bjuds in tillsammans med en grupp andra ungdomar att åka till ett badland exempelvis. Precis som Andersson (2013) menar krävs öppenhet, värme, humor och respekt för att en relation ska kunna skapas och även att maktsituationen tonas ner för att ungdomarna ska uppleva ett avslappnat och informellt möte (Andersson 2013, s. 179). Trots att det existerar makt i alla relationer enligt Foucault (2017) så menar han att makt inte alltid ses som tvång och förbud (Foucault 2017, s.56).

Vidare beskriver fältarbetarna att föräldrakontakt är något som också förekommer utöver relationen med ungdomarna och att det är viktigt att visa sig vara en trygg vuxen som tydliggör situationen innan en orosanmälan och även finns till som stöd under processen.

Sen erbjuder vi alltid att hänga med hela vägen och det brukar vi erbjuda till föräldrarna om vi har en föräldrakontakt. "Om ni vill att vi är med på mötet med socialtjänsten så är vi det" och finns där hela vägen. Så det är inte så att vi bara träffat ungdomen, vi är oroliga, vi gör orosanmälan och hejdå. Nu är vi färdiga med vårt.

Utan just för relationens skull tänker jag att man ska visa att man ändå är en trygg vuxen som vi utger oss för att vara.

- R4

Men en nyckel är att göra det i samråd med föräldrarna, att man verkligen pratar med dem och att det inte bara kommer hem ett brev där det står liksom att vi har sett detta och detta. Då är det klart att det kommer som ett litet slag men att säga vi har sett det här och vi har erbjudit er det här stödet och ni har inte tagit emot det, vårt nästa steg är det här för vi hjälper ju oftast familjer via ansökan också och väljer dem att göra det istället så är det jättebra att dem väljer att göra det själva men det kan vara både och men nyckel är att man informerar om det så.

- R8

Freel et al. (2022) menar att relationen mellan fältarbetare och ungdomar oftast sträcker sig i flera år efter att de har upprättas och att det då också oftast skapas relationer med andra vuxna människor i ungdomens miljö också såsom familj, lärare, tränare och fritidsledare (Freel et al. 2022, s.294). Vidare styrker Roys studie att samverkan mellan olika organisationer och olika familjer ger en bättre möjlighet till att kunna stödja och hjälpa till på bästa sätt (Roy et al. 2020, s. 984).

5.2.3 Anordna egna aktiviteter

Vår studie visar att en del av fältarbetarna även anordnar aktiviteter. Detta styrks med Strike at al. (2004) och Andersson (2014) studier.

Jag tänker ju också på våra gruppaktiviteter. För det har vi också. Vi har "Människan bakom uniformen" och även en samtalsserie som heter "Punkt slut" som är ett våldspreventivt projekt där vi också träffar ungdomar.

- R6

Man kan ha vissa grupper med en viss inriktning, och man kan ha en tjej och killgrupper. Och då har man oftast ett syfte, vi säger att det kan vara så att det har ökat ett intresse för droger, aa men då är det de man jobbar med. Mycket med värderingsfrågor och sådär.

- R7

I citatet poängterar Respondent 8 att aktiviteterna de anordnar har ett syfte. Samtliga fältarbetare berättade att när de utför aktiviteter är det antingen i syfte att skapa en relation med ungdomar eller i syfte att bryta ett visst beteende hos ungdomarna. Flertalet av respondenterna förklarar att de har egna lokaler där aktiviteterna hålls och att fältarbetarna bjuder in ungdomar som de mött när de arbetat uppsökande som de anser vara i behov av dessa aktiviteter. Aktiviteterna är helt frivilliga för ungdomarna.

En fältarbetare berättade att de inte har egna lokaler men att hen kan hitta på aktiviteter med ungdomar så som att titta på bio eller fika på ett café. Några respondenter berättade att de anordnar aktiviteter som att åka iväg och fiska och anordna kollo på sommarlovet. Samtliga berättar att även om de ibland anordnar aktiviteter är deras huvudsakliga arbetsuppgift att arbeta uppsökande. Även Anderssons studie visar att anordna egna kill- och tjejgrupper är någonting som fältarbetare kan göra, men det är inte deras huvudsakliga uppgift (Andersson 2014, s. 27).

5.2.4 Stödsamtal

Hälften av fältarbetarna beskriver tydligt att de arbetar med stödsamtal i sitt arbete och menar att det är en stor del av arbetet där specifika ungdomar kommer på besök kontinuerligt under en bestämd tidsperiod. De andra fyra respondenterna menar att de inte har någon typ av stödsamtal i sitt arbete förutom de samtal som sker när de möter på ungdomarna spontant. Det var endast en fältarbetare som beskrev att de utförde journalanteckningar under stödsamtalen.

Vi har stödsamtal har vi. Man kan komma hit fem gånger på service, och om man ska komma hit längre görs det en bedömning att liksom “du behöver två samtal till” eller så. Men fem stycken brukar vi säga att vi erbjuder.

- R2

Jag skulle säga att det i huvudsak är inte det vår arbetsuppgift. Missförstå mig rätt, det är klart vi ska finnas där för barn och unga men om de behöver något speciellt stöd ska vi helst slussa dem vidare till Socialtjänsten, till Unga Vuxna, till Ungdomsmottagningen där de kan få professionell hjälp.

- R4

Ovan framkommer det två olika skildringar av två olika fältarbetare som beskriver hur stödsamtal framkommer i deras arbete. R2 beskriver att stödsamtal är en del av deras arbetsuppgifter och ingår i arbetet med ungdomarna medan R4 menar att de finns där för barn och unga ifall de behöver stöd men att stödsamtal inte är något som är en huvudsaklig arbetsuppgift.

Enligt Lipsky (2010) är resurser oftast begränsade för gräsrotsbyråkrater vilket kan ha med kostnadsfrågor att göra. Trots att det är önskvärt med individuella behandlingar kan inte det alltid tillgodoses av den orsaken att det inte är ekonomiskt rimligt (Lipsky 2010, s.37). Orsaken till att en del fältarbetare har stödsamtal och andra inte kan vara en ekonomisk fråga då annat arbete ska prioriteras samt att en del inte har lokaler för att överhuvudtaget kunna ha några andra samtal än de som sker ute på fältet.

5.2.5 Arbetsmetod för att komma i kontakt med ungdomar som inte vill samtala

Fältarbetarna beskriver att de får använda sig av olika arbetsmetoder om ungdomar inte vill samtala med fältarbetaren. Många är tydliga med att samtalet just är frivilligt. Detta överensstämmer med Anderssons (2013) forskning. Även om fältarbetarna inte har en myndighetsutövning över dessa ungdomar menar Foucault att det ändå finns en maktsituation eftersom makt existerar i alla mänskliga relationer (Foucault 2017, s.56).

All kontakt med oss är ju frivillig, så vi kan inte tvinga någon att prata med oss liksom. Så det är ungdomarna själv som väljer att stanna kvar och prata med oss i så fall.

- R4

Anderssons (2013) studie visar att där fältarbetare gärna vill att samtalet ska vara avslappnat och utan tvång (Andersson 2013, s. 179). Respondenterna beskriver strategier de använder sig av när ungdomar inte vill samtala med dem:

Kommer vi när det är någonting som ska ske eller så, då brukar man märka det ganska tidigt. Man känner liksom det i luften. Att nu är det någonting som ska hända här. Och då brukar vi vara jobbiga och stanna kvar ändå.

- R4

Att finnas där och vara tillgänglig som en trygg vuxen, även om ingen vill prata med dem just då, beskriver flera som en viktig strategi.

..och vill inte ungdomen eller barnet ha kontakt med oss, fine, men vi kommer fortfarande sträcka ut handen och visa att vi finns här. Och om man inte vill nu så kan man senare, om man ser oss på skolan eller någon annanstans.

- R1

Respondent 1 lyfter här att fältarbetares arbete just är långsiktigt, något som flera respondenter betonar. I våra intervjuer framkommer det att fältarbetaren inte förväntar sig att ungdomarna ska lita på dem vid första mötet, utan att över tid kan ett sådant förtroende växa fram och ungdomen kan vilja samtala. Freel et al. uppger liknande resultat i deras forskning och uppger att det kan ta tid innan relationer etableras eller ungdomar vill samtala (Freel et al.2022, s.294).

En annan grej som är viktigt att ta med är att vi är alltid gäster överallt vi kommer och som gäst får du ha respekt.

- R1

Citatet ovan kan tolkas som eftersom fältarbetaren befinner sig i skiftande miljöer är den gäst och därmed uppstår inte samma maktsituation som det brukar mellan ungdomar och socialarbetare. Enligt Foucault ska makt inte ses som något statiskt och här kan vi se att det inte alltid är socialarbetaren som har makt att bestämma hur mötet ska se ut eller på vilka premisser mötet ska ske på (Foucault 2017, s.56). Här har ungdomarna istället den makten vilket enligt citatet påverkar hur fältarbetaren arbetar.

5.2.6 Kontakta vårdnadshavare

Målgruppen för fältarbetare är barn och ungdomar som inte är myndiga och därför måste kontakt tas med föräldrar i vissa fall. Om fältarbetaren arbetar med ungdomen genom samtal, gruppaktiviteter eller på andra sätt arbetar med ungdomen, har de ofta redan kontakt med vårdnadshavare. Flera av respondenterna betonar att de inte vill att ungdomen ska känna att de går bakom ryggen på ungdomen och därför frågar de ofta ungdomen i förväg om det är okej att de kontaktar vårdnadshavaren.

Men en ungdom som är ganska mycket i riskzon, då försöker vi ganska mycket försöka säga till ungdomen eller föräldrarna att "om det är så att vi träffar på Kalle här

i en miljö som vi bedömer är ganska olämplig eller en risk, och är det okej att vi ringer er föräldrar?”. Då brukar det vara “Jaa verkligen.” och då är vi nogna med att fråga ungdomen också “Om vi stöter på dig...” Det är väldigt sällan de säger nej.

- R2

I citatet ovan diskuterar R2 hur hen pratar med föräldrarna och ungdomen i förväg. Som beskrivit i del 5.3.2 värdesätter fältarbetarna relationen mycket och vill inte riskera att förlora ungdomens förtroende. Nedan resonerar respondenten hur hen skulle reagera om ungdomen säger nej.

Och om de skulle säga nej, då hade vi sagt “Nej, men då måste vi agera på den informationen genom att göra en orosanmälan istället.” För informationen måste ju liksom komma fram om den är så pass oroväckande. Men det brukar inte vara några problem. Men det är viktigt, så inte att så fort de ser oss känner “åh, Gud, nu måste jag akta mig här för de bevakar mig”. Det vill vi inte att de ska känna, utan det ska vara en ömsesidig överenskommelse.

- R2

R2 beskriver att hen och hens kollegor gärna vill ha samtycke från ungdomen innan vårdnadshavare kontaktas, samtidigt som det finns ett överhängande hot om att ifall ungdomen inte samtycker kan det istället leda till att fältarbetaren gör en orosanmälan till socialtjänsten, och i det fallet blir också vårdnadshavaren kontaktad. Lipskys (2010) syn på att gräsrotsbyråkrater utövar social kontroll sammanfaller med Foucaults (2017) syn på disciplinär makt (Foucault 2017, s.216; Lipsky 2010. s.11). Om vi applicerar deras teorier ser vi att fältarbetarna vill skapa individer som beter sig på ett visst sätt, och om ungdomen inte slutar med riskbeteendet finns ett överhängande hot om att kontakta vårdnadshavare eller göra en orosanmälan till socialtjänsten. Enligt Foucault (2017) utsätts ungdomar då för ett så kallat mikro straff (Foucault 2017, s.219).

Våra respondenter som arbetar i byar beskriver att de ofta vet vad ungdomen de möter ute heter och vilken skola hen går på och att det därför inte är svårt att få tag på kontaktuppgifter till ungdomens vårdnadshavare. Våra respondenter som arbetar i städer och inte alltid vet vem ungdomen de möter ute är, har det lite svårare.

Möter vi de ute, vi säger att det är en ungdom som druckit lite för mycket eller brukat narkotika. Då brukar det vara lite detektivarbete.

- R4

I citatet ovan beskrivs en situation att de möter en ungdom de inte har en relation med sedan tidigare och de inte vet vem det är. Respondent 4 berättar vidare att de ofta kan få reda på vad ungdomen heter och vilken skola hen går på genom att prata med andra ungdomar som befinner sig på platsen, om ungdomen själv inte vill svara. Strike et al. (2004) beskriver i sin forskning att fältarbetare måste vara beredda på oförutsedda situationer och vara flexibla i sättet de arbetar på (Strike et al. 2004, s. 210). Respondent 4 och övriga respondenter som nämnde att det ibland kan vara en svårighet att få tag på kontaktuppgifter till vårdnadshavare framställde inte det som något större problem utan gav exempel på att ibland kan de få hjälp av personal på skolor eller fritidsgårdar för att få reda på vilka dessa ungdomar är.

5.2.7 Samverka med organisationer som ungdomarna kommer i kontakt med

Vår studie visar att fältarbetarna samverkar med personal från andra organisationer som rör ungdomen. Det kan innebära samverkan med polis, skolpersonal, hälsopersonal och även personal från andra kommunala organisationer. Roys et al. (2020) studie som utfördes i Kanada styrker att verktyget för att kunna ge bra stöd till familjer var att fältarbetarna hade ett nära samarbete med personal inom andra organisationer (Roy et al. 2020, s. 984).

Vi är med i olika nätverksmöte på skolorna där vi diskuterar, ja men området i stort och i vissa fall vilka ungdomar som vi och alla andra runt den här ungdomen bör ha lite extra koll på. Vi är med på socialens och polisens SIG-möte, alltså Sociala Insats Grupper, där fältgruppen alltid är en spelare i det sammanhanget. Men sen kan det vara föräldrar som hör av sig. Skolkuratorer, skolsköterskor. Ja, lite så.

- R5

Ja, men det är ett stort nätverksmöte, kan man väl säga med viktiga vuxna kring den här ungdomen. Det brukar alltid vara någon från områdespolisen, en från fältgruppen och sedan kan det vara från fritidsledare, föräldrar eller vårdnadshavare.

- R5

Det är att vi försöker samverka med så många som möjligt och det är en jätteviktig del i fältarbetet liksom, att vi är en spindel i nätet och som sagt vi samverkar med hela

närområdet. Allt från Amos kök, pizzerian, caféet, till föreningarna. De ska veta att vi är där.

-R1

Samtliga fältarbetare berättar att de har samverkan med andra organisationer där vissa har samverkansmöte två gånger per termin och andra ses så ofta som två gånger i månaden. Det är vuxna som arbetar i andra organisationer men som ändå arbetar för samma mål och att ungdomen ska få det tryggt samt den stöd och hjälp som är behövlig. Ovan ser vi även att samverkan inte endast behöver ske mellan olika organisationer och myndigheter utan det kan även förekomma ett samarbete från exempelvis restauranger i området där det händer att ungdomarna spenderar mycket tid. Beroende på hur en situation ser ut, ges ett handlingsutrymme till gräsrotsbyråkrater där de själva kan bestämma hur insatsen ska utformas (Lipsky 2010. s.15).

5.3 Svårigheter i arbetet

Resultaten i studien visar att fältarbetarna upplever olika svårigheter i sitt arbete med ungdomarna som är i riskzonen för kriminalitet. I arbetet framkommer svårigheter såsom ungdomarnas negativa syn på socialtjänsten och en okontrollerbar miljö för fältarbetarna att arbeta i. Vidare belyser fältarbetarna även orosanmälningar som förekommer i arbetet och begränsningarna de möter på grund av sekretesslagen.

5.3.1 Ungdomarnas negativa syn på socialtjänsten

Ungdomarnas syn på socialtjänsten beskrivs av fältarbetarna på väldigt skiftande sätt. Några upplever att det finns en ganska stor misstro till socialtjänsten medan andra inte upplever det. I Anderssons studie som är utförd i Sverige beskriver fältarbetarna att en av deras största svårigheter är att initiera kontakt med människor som har en negativ syn på socialtjänsten (Andersson 2013, s. 178).

/.../ vi tycker lite olika här, vi kollegor, olika så mellan oss. /.../ Det är klart att alla vill inte prata med oss. Det är enstaka individer som inte vill prata med oss och ofta är det att de har så väldigt i skiten så det är klart att vi är ett störande moment. Sen kan vi absolut när vi kommer få till oss att “åh ni kommer från Soc, ni tar barn” men jag upplever ändå inte det som ett bekymmer.

- R2

Flera fältarbetare beskriver att de ibland kan ses som “golare”, “snitches”, “ni tar barn” eller bli ifrågasatta om de är civilpoliser. Som det har nämnts i 5.2.4 kan det enligt Lipsky (2010) och Foucault (2017) ses som fältarbetarna utövar social kontroll och disciplinär makt där de vill påtvinga ungdomarna att sluta med ett visst beteende (Foucault 2017, s.216; Lipsky 2010, s.11). I citatet ovan ser vi att respondenten menar att det främst är de ungdomar som tydligt avviker från det socialt accepterade beteendet som inte vill ha kontakt med dem. När ungdomarna har ett normbrytande beteende kan det då leda till en anmälan till socialtjänsten vilket kan kallas för en mikro bestraffning enligt Foucault (Foucault 2017, s.219).

Tre av fältarbetarna arbetar inte under socialtjänsten utan under kultur- och fritidsförvaltningen istället och samtliga av dem berättade att de upplever att ungdomarna och deras föräldrar kan vara mer mottagliga gentemot dem eftersom de inte tillhör socialtjänsten.

5.3.2 Miljön de arbetar inom

I jämförelse med andra socialarbetare så kan inte fältarbetarna kontrollera sin arbetsmiljö vilket också utsätter dem för svårigheter där de inte kan säkerställa vad de kommer att bli bemötta av. Detta styrks av Anderssons (2013) studie. Flera av våra respondenter beskriver miljön de arbetar i som en svårighet då det uppkommer situationer där ungdomarna inte vill ha dem i samma miljö som de befinner sig i.

Jag tänker att det kan vara att vi aldrig riktigt vet vilken situation vi hamnar i eftersom vi söker upp ungdomar som är ute och ibland händer det att vi kommer in i ett sammanhang där de inte vill ha oss där och det är absolut någonting som R4 säger att vi börjat tänka lite mer på vår egen säkerhet. Hur vi närmar oss, hur tydliga vi är med vilka vi är, hur vi parkerar bilen osv. Så lite mer risktänkande har det absolut blivit.

- R5

Ja men det kan det absolut vara. Vi har två stycken utsatta områden i X, som är benämnda som utsatta av polisens kartläggning där vi har också etablerade nätverk, kriminella nätverk som ligger i konflikt med varandra. Så att, så att absolut att det kan vara en arbetsmiljö där vi, vi har en frågan uppe ständigt liksom, på hur det är på områdena. Om det är något speciellt som hänt gör vi alltid riskbedömningar. “Vad

behöver vi tänka på just nu?” “Finns det platser vi ska undvika?” “Behöver vi ha västarna på oss så att vi är synliga när vi är där” osv. Det handlar hela tiden om att göra en uppdatering om läget och hur det blir när vi kommer ut där.

- R2

Ovan ser vi citat från Respondent 2 som beskriver oron de har gällande arbetsmiljön. respondenterna skildrar deras arbetsmiljö som en miljö som de egentligen inte har någon aning om hur den ser ut eller hur läget är förrän de är där. Andersson (2013) menar att fältarbetarna inte styr omgivningen de kommer till utan endast är besökare trots att de arbetar inom den miljön (Andersson 2013, s. 179). Miljön kan vara farlig och det kan både brukas droger och även vara slagsmål som pågår (Freel et al. 2022, s.291).

5.3.3 Orosanmälningar

Några fältarbetare beskriver att orosanmälningar är en svårighet medan andra beskriver att de inte tycker det är en så stor svårighet. Specifikt orosanmälningar är ingenting som nämns i tidigare forskning rörande fältarbetare, däremot diskuterar Strike et al. (2004) utmaningen fältarbetarna möter att representera organisationen men även möta behoven bland ungdomar och deras familjer.

Dels det här som vi nämnde innan med orosanmälningar. Orosanmälningar är ju en stor del av vårt jobb egentligen. Men det är en svårighet med det här med balansgången. /.../ När man gör en orosanmälan ska man ju göra direkt när man får en oro och så fort vi får den här magkänslan. Men det är också svårt för om vi möter den här ungdomen en gång, säg att vi möter x som druckit lite mycket i stadsparken en lördag och vi tar kontakt med föräldrarna och sen kanske vi inte träffar x på 4 månader för hon är liksom ingen som hänger ute annars eller någon som vi möter särskilt ofta.

- R4

Fältarbetaren lyfter problematiken med orosanmälningar i de fall de inte har en relation med en ungdom. Foucaults syn på att “dressera” medborgarna och framtvunga homogenitet där alla beter sig på ett visst sätt kan sammanfalla med det fältarbetarna gör när de gör orosanmälan till socialtjänsten (Foucault 2017, s.216; 234). Foucault (2017) menar att när någon avviker från normen kan det behöva korrigeras och personen kan straffas (Foucault 2017, s.217). En orosanmälan blir ett tydligt straff för att ungdomen inte betett sig korrekt.

Det är ju alltid en avvägning. En riskbedömning.

- R6

Trots de lagar, regler och riktlinjer som finns är det svårt att arbetet ska regleras i minsta detalj då en gräsrotsbyråkrat utför sitt arbete med människor. Balansen av att inneha makt genom handlingsutrymme och samtidigt vilja tillgodose behoven samt bevara en bra relation kan ses som ett dilemma (Lipsky 2010. s.13). Samtliga respondenter menar att trots att det ibland kan kännas jobbigt att göra en orosanmälan struntar de inte i att göra det i rädsla för hur ungdomen eller föräldrarna ska reagera.

Det är klart att man ibland kan tänka “undra hur de tar emot detta nu?” eller “hon eller han blev inte så glad när vi berättade att vi ska göra en orosanmälan” men det är så tydlig mentalitet här uppe, att det spelar ingen roll hur det tas emot för vi kan aldrig gå ifrån vår skyldighet. Det är klart att relationerna är vårt verktyg och det är ju det vi värnar om, men det kan aldrig låta så att vi inte gör en orosanmälan.

- R2

R2 menar att det är fältarbetares skyldighet att göra orosanmälan, och anser inte att det finns handlingsutrymme att välja att inte göra en. Flera respondenter berättade att de ofta berättar i förväg att de ska göra en orosanmälan för att det ska skada relationen så lite som möjligt.

Där kommer ju även motivationsarbetet in. Många gånger uppmanar vi att de ska vara med och skriva orosanmälan, att de liksom ska få se processen och hur det går till.

- R6

I citatet ovan ser vi att de även försöker inkludera berörda parter när de skriver orosanmälningar.

5.3.4 Sekretess

Fältarbetarna beskriver att när de sitter på möten tillsammans med polis, skola och socialtjänst har föräldrarna gett sitt samtycke att de kan diskutera fritt och då är sekretessen lyft. I övriga fall finns det sekretess mellan de olika aktörerna samt även mellan olika avdelningar inom socialtjänsten vilket några av dem upplever som ett problem i deras arbete.

Vi tänker ju alltid barnets bästa. Det är ju det vi ska utgå ifrån och ibland blir det svårt när det är sådana stopp i systemet liksom. Nu kommer vi inte längre. Eller där vi inte

riktigt vet vad som händer. Samtidigt som vi såklart vet att sekretess är super viktigt och också en del av barnets bästa såklart. Men det är ju den balansgången också där.

- R6

/.../ jag vill även påpeka att det handlar om vem personen är på soc. Jag har stött på personer som jag liksom som är i samma enhet som mig, men de vill inte berätta någonting för de bara "Aa jag har sekretess". Och jag blir sån här, allvarligt talat vi är kollegor /.../

- R1

Ovan ser vi citat från R6 och R1 som menar att det inte alltid får reda på all information om ungdomarna som är i en riskzon för kriminalitet på grund av hur medarbetarna tolkar offentlighets - och sekretesslagen (2009:400). Lipsky (2010) menar att lagar, regler, riktlinjer och mål finns för en gräsrotsbyråkrat att följa men beroende på hur situationen ser ut så ska insatsen utformas därefter, vilket också medför ett handlingsutrymme för gräsrotsbyråkrater (Lipsky 2010. s.15). En av fältarbetarna beskriver att beroende på vem det är som jobbar på socialtjänsten så avgör det om hen får den information som behövs angående ungdomen i fråga vilket också Lipsky (2010) styrker med att insatser utformas beroende på situation (ibid).

6. Avslutande diskussion

I detta avslutande kapitel följer sammanfattningar av olika delar från studien. Studiens delar som kommer att framföras i det här avslutande kapitlet är syfte och frågeställningar följt av en sammanfattning av studiens resultat. Vidare tydliggörs relevansen för studien, metodologiska konsekvenser och slutligen redogörs det för vidare forskning som anses vara intresseväckande för en undersökning.

Syftet med vår uppsats har varit att förstå hur fältarbetare arbetar uppsökande med ungdomar som är i riskzonen för att hamna i kriminalitet. Vår studie kom fram till att fältarbetarna möter ungdomar i riskzonen för kriminalitet i informella miljöer och försöker skapa social förändring hos dessa genom att etablera en relation och vara flexibel i varje enskilt fall och arbeta utan en fast arbetsmetod.

Vår inledande frågeställning behandlar hur fältarbetare kommer i kontakt med ungdomar i riskzonen för kriminalitet. Vårt resultat visar att fältarbetarna främst kommer i kontakt med

ungdomarna genom att arbeta uppsökande i informella miljöer där ungdomar vanligtvis vistas. Vilka platser de ska vistas på avgörs av vart ungdomar brukar uppehålla sig på i just den kommunen. Vidare kommer de i kontakt med ungdomar genom samarbete med skolor, fritidsgårdar, polisen och socialtjänsten i det närliggande området. Vårt resultat visar vidare att respondenterna i vår studie inte arbetar uppsökande med ungdomar via sociala medier. Den främsta anledningen till att de inte gör detta är på grund av att deras ledning inte samtycker till detta, men även på grund av tidsbrist.

Den andra frågeställningen diskuterar hur fältarbetare beskriver de arbetsmetoder de tillämpar i arbetet med ungdomar som är i riskzonen för kriminalitet. Resultatet i vår studie visar att det inte finns någon särskild mall i arbetet som de följer utan menar att det är varierande hur arbetsmetoderna ser ut. Resultatet för den andra frågeställningen visar att det viktigaste verktyget i arbetet är relationsbygge. Individuella samtal är en av arbetsmetoderna som används av en del fältarbetare i vissa kommuner medan andra inte har det som arbetsmetod.

Den tredje och sista frågeställningen besvarar de svårigheter som fältarbetare möter i arbetet. Resultaten i studien visar att respondenterna tolkar svårigheterna i arbetet olika men att de flesta uppfattar att de största svårigheterna är sekretessen mellan andra professionella som fältarbetarna samarbetar med samt ungdomarnas bristande förtroende för socialtjänsten.

Som nämnt i problemformuleringen finns det lite forskning om vilka metoder fältarbetare använder sig av i sitt uppsökande arbete med ungdomar i riskzonen för kriminalitet och vilka svårigheter de möter. Eftersom socialnämnden har som ansvar att arbeta uppsökande och att förebygga kriminalitet bland ungdomar bedöms det viktigt att forska om vilka svårigheter fältarbetarna möter så att dessa svårigheter kan förebyggas. Resultaten i vår studie bedömer vi därför som viktiga. Genom att vi i vår studie exempelvis har synliggjort att de tycker att en svårighet inom deras arbete är sekretessen mellan organisationer de samarbetar med, kan de försöka utveckla bättre strategier för att öppet kunna samtala och samarbeta med varandra.

En metodologisk konsekvens är exempelvis att respondenter vi intervjuat inte bara träffar ungdomar i riskzonen för kriminalitet, utan arbetar med alla ungdomar i kommunen. Om vi hade intervjuat fältarbetare som specifikt arbetar i områden där det finns mycket kriminalitet är det möjligt att deras svar hade skiljt sig.

Vi ser ett fortsatt behov av att studera fältarbetares arbetsmetoder och det handlingsutrymme de har att själva utforma sina arbetsmetoder. Det hade varit intressant att undersöka från ett brukarperspektiv hur ungdomar som varit i riskzonen för kriminalitet och deltagit på fältarbetarnas aktiviteter eller träffat fältarbetare ute i offentliga miljöer ser på de arbetsmetoder som används.

7. Referenslista

7.1 Tryckta källor

Ahrne, Göran & Svensson, Peter (2015) Kvalitativa metoder i samhällsvetenskapen. I: Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. 2:5 uppl., Stockholm: Liber.

Andersson, Björn (2013). Finding ways to the hard to reach: considerations on the content and concept of outreach work. *European Journal of Social Work*, 16(2), ss. 171-186.

Andersson, Björn (2014). How do detached youth workers spend their time? Considerations from a time study in Gothenburg, Sweden. *Youth and Policy*, 112, ss. 118-134.

Bryman, Alan (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber

Bryman, Alan (2018) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Tredje upplagan. Malmö: Liber

Catete, Veronica., Bell, Dave., Isvik, Amy., Lytle, Nicholas., Dong, Yihuan. & Barnes, Tiffany (2020) Research on Equity and Sustained Participation in Engineering, Computing, and Technology. *(RESPECT) Research on Equity and Sustained Participation in Engineering, Computing, and Technology*, 1:1-2

Conradson, D. (2005) Focus groups. I Flowerdew, R & Martin, D (red). *Methods in Human Geography - A guide för students doing a research project*. Upplaga 2: a. Harlow: Prentice Hall, s 128-143.

Eriksson-Zetterquist, Ulla & Ahrne, Göran (2015) Intervjuer. I: Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. 2:5 uppl., Stockholm: Liber.

Evans, Tony. 2011. Professionals, Managers and Discretion: Critiquing Street-Level Bureaucracy. *British Journal of Social Work* 41: 368-386.

Filges, T., Dalgaard, N. T., & Viinholt, B. C. A. (2022). Outreach programs to improve life circumstances and prevent further adverse developmental trajectories of at-risk youth in OECD countries: A systematic review. *Campbell Systematic Reviews*, 18, e1282.

Foucault, Michel. (2017). Övervakning och Straff. Arkiv Förlag, Lund

Freel Janese L. and Helen Z. MacDonald "I'm Numb to Funerals Now...": The Impact of Job-Related Trauma Exposure on Youth Violence Prevention Street Outreach Workers *American Psychological Association* 2022, Vol. 28, No. 2, 288–298

Ngi Sek Yum, Steven (2006) Exploring Emancipatory Youth Work: The Case of Hong Kong Outreach Workers *International social work* Volym 49 (4) s.471-481
<https://heinonline-org.ludwig.lub.lu.se/HOL/Page?handle=hein.journals/intsocwk49&div=53&&collection=journals> hong kong

Roy, Mathieu,. Lavoie-Trudeau, Étinne,. Roy, Marie-Andrée,. Clapperton, Imra,. Couturier, Yves,. Lane, Julie,. Bibeau, Linda,. Oullette, Myrtho,. Benkhalti, Maria & Camde, Chantal (2020) Barriers and Facilitators to Implementing Community Outreach Work, and Inter-professional Collaboration with Regional Partners *Journal of Community Health* 45:979–986

Sociologins teoretiker Lucas Gottzén & Ulrik Lögdlund (red.) 2022 gleeups Utbildningar AB Satu Heikkinen Michel Foucault

Sonneveld, Jolanda,. Rijnders, Jeremy,. Metz, Judith,. Van Regenmortel, Tine & René Schalk (2020) The contribution of professional youth work to the development of socially vulnerable youngsters: A multiple case study *Children and Youth Service Review* Volume 118

Strike, Carol,. O'Grady, Caroline,. Myers, Ted & Millson Margaret. (2004) Pushing the boundaries of outreach work:the case of needle - exchange outreach programs in Canada *Social Science & Medicine* 59: 209–219
<https://reader.elsevier.com/reader/sd/pii/S0277953603005604?token=3448A39A7BE22A44ADB6C93D1820700F24F1678B5611FB9CF9C55F76148A9DAF02758D09E19B49472137EB9D245A0E54&originRegion=eu-west-1&originCreation=20230408091226>

7.2 Webbsidor

<https://www.socialstyrelsen.se/om-socialstyrelsen/pressrum/press/nio-av-tio-stora-kommuner-har-faltarbetare-som-arbetar-med-barn-och-unga/> (hämtad 2023-03-30) b

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2022-1-7731.pdf> (c) hämtad 2023-04-03

[Statsbidrag har stärkt det brottsförebyggande arbetet i utsatta områden - Socialstyrelsen](#) (hämtad 2023-04-03) a

7.3 Lagrum

Socialtjänstlagen (2001:453)

8. Bilaga

8.1 Informationsbrev

LUNDS UNIVERSITET

Informationsbrev

Förfrågan om att delta i kandidat uppsats om fältarbetares arbete med ungdomar i riskzonen för kriminalitet

Våra namn är Linn Dahlén och Amanda Shamon och vi läser sjätte terminen på socionomprogrammet vid Lunds universitet och ska nu skriva vår kandidatuppsats. Studiens syfte är att förstå hur fältarbetare arbetar med ungdomar som är i riskzonen för att hamna i kriminalitet.

Vi kontaktar er och hoppas att ni vill delta i vår studie. Vi önskar intervjua er via zoom. Intervjun beräknas ta ca 45-60 minuter och vi önskar intervjua er någon gång mellan vecka 15-18. Vi vill helst spela in intervjun. Efter att vi blivit godkända på denna kurs kommer vi att förstöra alla ljudinspelningar. Vi kommer att behandla och förvara den information du lämnar till oss på ett säkert sätt så att ingen obehörig kan komma åt informationen. All information som kan identifiera dig eller någon annan kommer att anonymiseras. Din medverkan är frivillig och kan när som helst avbrytas.

När vi har skrivit klart uppsatsen kommer du ha möjlighet att ta del av den färdiga studien och i sådana fall kan vi skicka ut den till dig via mail. Uppsatsen kommer att publiceras på Lunds universitets publikationsdatabas och därmed vara tillgänglig för allmänheten att läsa.

Om du har några frågor eller funderingar kan du kontakta oss.

Med vänliga hälsningar,

Linn Dahlén och Amanda Shamon

Linn Dahlén: linn@live.se

Amanda Shamon: Amandashamon@hotmail.se

8.2 Intervjuguide

Introduktion

- Genomgång av informationsbrev (presenterar oss, uppsatsens syfte, anonymitet, forskningsetiska principer, frivillighet)
- Få muntligt samtycke
- Våra teman (bakgrund, hur ni kommer i kontakt med ungdomarna, era arbetsmetoder och vilka svårigheter ni möter i ert arbete). Intervjuns längd (ca 45-60 minuter).
- Har du några frågor innan vi börjar?

Bakgrundsfrågor

- Har du någon utbildningsbakgrund? Om ja, vilken?
- Hur lång yrkeserfarenhet har du av att arbeta med ungdomar med inriktning kriminalitet?
- Hur länge har du arbetat på din nuvarande arbetsplats?
- Hur tolkar du begreppet att vara i riskzonen för att hamna i kriminalitet?

Tema 1: Kontakt med ungdomarna

- Kan du beskriva hur ni kommer i kontakt med ungdomar som är i riskzonen för kriminalitet?
 - Sociala medier
 - Fritidsgård
 - Uppsökande på stan
 - Skola
 - Fritidsaktiviteter
- Är det något ni vill lägga till när det gäller hur ni kommer i kontakt med ungdomar som är i riskzonen för kriminalitet?

Tema 2: Fältarbetarens arbetsmetoder

- Kan du beskriva de arbetsmetoder du använder i arbetet med ungdomar som är i riskzonen för kriminalitet?
 - Stödsamtal
 - Föreläsningar
 - Samtal med vårdnadshavare

- Närvara vid fritidsaktiviteter
- Är det något ni vill lägga till när det gäller era arbetsmetoder med ungdomar som är i riskzonen för kriminalitet?

Tema 3: Fältarbetarens svårigheter

- Kan du beskriva de svårigheter du möter i arbetet med ungdomar i riskzonen för kriminalitet?
 - Första mötet
 - Skapa relation med ungdomarna
 - Motivera ungdomarna
 - Skapa förändring hos ungdomarna
 - Arbetsmiljö
 - Dubbla lojaliteter, lojalitet mot ungdomarna vs. socialtjänsten
- Är det något ni vill lägga till när det gäller de svårigheter ni möter i arbetet med ungdomar i riskzonen för kriminalitet?

Avslutning

- Upplever du att vi missat något, eller vill du tillägga någonting?
- Har du några frågor eller funderingar?
- Är det okej att vi hör av oss till dig om det är något som sagts under intervjun som vi senare vill fördjupa eller få en förklaring på?
- Vill du att vi skickar uppsatsen när den är färdig?
- Tack för din medverkan!